

Kétszázötvenöt
cikket csak ak-
kor küldünk vis-
szra, ha híveket
mellőzünk. Ké-
rleteket hat hét-
nél tovább nem
őrizzük.

Ismerkedj:
VII., Mafelja-
sán 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a
szerző engedelmé-
vel, lapunk egyéb
tartalmát A NŐ és
a társadalom meg-
nevelés mellett
szabad átvonni.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 33.
Telefon 80-78.

TARTALOM: Schwimmer Rózsa: A férfiasság csődje. – Egy alapítvány jubileuma, – Varsányi Géza: A nemek együttes nevelése. – Feminista asszony: Házasság és hivatás. – Glosszák. – Grossmann Janka: A nőtisztviselők és a német nyelv. – Barand M a r g i t: A Kelet asszonyai. – A nőmozgalom Kinában. – Szemle. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

A FÉRFIASSÁG CSÖDJE.

Írta: SCHWIMMER RÓZSA.

Végig hurcolták a véres kardot az országban: háború előtt álltunk. Ennek a háborúnak a lehetőség, az elpocsékolts százmiliónok, a háborútól való rettegés nyílt és eltitkolt kínjai, mindaz az anyagi és erkölcsi kár, amelyet az osztrák-magyar-szerb konfliktus eddig okozott, csupán a túltengő férfiasság számlájára írható.

Durván magához ragadni, amit szépszóval barátságosan is megszerezhet: ezt a férfias tempót gyakorolta a Monarchia, amikor Bosznia-Hercegovinát nem kérte el megbízóitól, akik készségesen oda adták volna neki, hanem önkéntesen annektált. Hogy ezért a férfias bátorságért 55 millió fájdalomdíjat fizettünk a töröknek, legfeljebb a férfiasságnak e mértékéért nem lelkesülő női adófizetőknek fájhat.

A Monarchia férfias bátorsága, hogy ne tüzelte volna a bátor rációkat hasonló vitézségre?

Igaz, Szerbiának parányi joga sem volt Ausztria-Magyarországot piszkálni, ingerelni, tőle valamit követelni, de a nagy és tekintélyes Monarchia előljárt a jogtalanság elkövetésének példájával és a szerbek feltételezték, hogy a nagyhatalmak tán kivételesen a kis tolvajt sem részesítik a közmondásszerű elbánásban.

A feminizmus korszakában a nőiesség meghatározása, a róla alkotott fogalmainkhoz való ragaszkodás vagy átértékelésük a nőmozgalom körül forgó vita legsűrűbben koptatott témája. Az antifeminizmus, a gazdasági változás hatása alatt valósággal a nőiesség féltésében találja, utolsó eszközét a feminizmus elleni hadakozásnak, A határozott pontokat megvédeni nem tudja, örzi tehát a „nőiesség” zava-

ros, meg nem határozott, egyéni felfogás szerint változó fogalmát. A nőmozgalomnak nagy mulasztása, hogy csupán a „nőiesség” természet-tudományi körülírásának népszerűsítésével felel erre, anélkül, hogy a maga részéről vádlólag állítaná fel a „férfiasság” zavaros, meg nem határozott, egyéni felfogás szerint változó fogalmát.

Ez a szembeállítás mutatná ugyanis legvilágosabban, milyen kevés köze van annak, amit „igaz nőiességnek” és „igaz férfiasságnak” nevezünk a nőiességhez és a férfiassághoz és milyen súlyos kára fajunk fejlődésének a nemi jelleg mesterséges túlfeljesztése.

Az igaz férfiasság lényegévé a bátorságot fejlesztette a társadalom. Olyan fokra emelte, hogy a természetes bátorság helyébe – amely egyébként az anyában jut legmagasabb kifejezésre – az oktalan vakmerőség, a legindokoltabb félelem érzésének hazug palástolása lépett.

A háború küszöbön állása óta a szocialista lapok kivétele el egész sajtónk a férfiasság valóságos orgiáját ülte. „Nincsen véleménykülönbség az egész magyar nemzetben – írta az uszító kórus – közéje kell csördíteni a rácnak, hadd tudja meg, hogy az egér nem csiklandozhatja büntetlenül az oroszlánt. Egységes a közvélemény, hogy meg kell indítani a háborút.”

Magyarország közvéleményének 10 millió asszony is része: a sajtó ezek nevében is jelentette, hogy meg kell indítani a háborút. Nincsen olyan lelkes, odaadó, áldozatkész és fáradhatatlan feminista agitáció, amely jobban felébreszthette volna az asszonyokat, mint az az ő nevükben tett nyilatkozat. Nyomában rögtönzött értekezletről 17 egyesület sürgönnyt küldött a királynak, mint a háború vagy béke kérdésének döntő faktorának, kérve, hogy ne juttassa

fegyveres döntés alá az osztrák-magyar-szerb konfliktust, hanem utalja a hágai választott bíróság elé.

Ezt a sürgönyt a magyar képviselőházban is szóvá tették. A nők felfogása, érdekeik érvényesítése és a kormányzás tényleges iránya közt fennálló ellentét sohasem jutott élesebben kifejezésre, mint abban a cinikus megvilágításban, melybe a miniszterelnök és a parlament helyezték a nők állásfoglalását.

Akadtt egy képviselő, aki a nép érzéseit, kívánságait szóvá merte tenni. M e z ő f i Vilmos meginterpellálta a miniszterelnököt és többek közt ezeket mondta:

„Szomorú jelenség, hogy egy húszmillió lakosú, állítólag alkotmányos ország képviselőházában, amikor arról van szó, hogy ezrek és tízezrek elpusztuljanak, hogy Magyarország nyugalma és békéje megóvassék-e vagy ne, hogy az ipar és kereskedelem tönkremenjen vagy nem, amikor arról van szó, hogy a gyárak száza csukják be a kapuit, a munkások tízezreit dobják oda az éhínségnek, akkor nem ártana ebben a házban az országot tájékoztatni a miniszterelnök úrnak afelől, hogy vajjon van-e az országnak félnivalója (Felkiáltások: Hogy lehet így beszélni?) vagy van-e reménye, amelyben bízhatik. (Mozgás.) Én mint népképviselő kötelességet vélek teljesíteni, amikor arra kérem a miniszterelnök urat az utolsó pillanatban – mert ha igazak az újságok hírei, ha komoly és nyomós okból adta ki a miniszterelnök úr azt a rendeletet, amelyben megtiltja a sajtónak, hogy az ország katonai készülődéséről hírt adjon, akkor tényleg ez az utolsó pillanat, – mondom, ha abból a komoly okból adta ki, mert a háború küszöbén állunk, akkor ebben az utolsó pillanatban arra kérem a miniszterelnök urat, tartsa kötelességének, mint az ország első hivatalnoká, mint a király bizalmasa, tájékoztatni az országot, hogy van-e félelemre, van-e rettegésre okunk, vagy van e reményünk? (Nagy zaj. Felkiáltások: Micsoda beszéd ez!)

Nekünk nincsen félelemre okunk, de Magyarország anyáinak, akik fiaikat küldik a csatátra, azoknak van okuk az aggodalomra és félelemre. (Felkiáltások balfelől: Nincs oka így beszélni!) Van, még pedig több, mint a képviselő úrnak, mert nekem van családom. (Nagy z a j.) Igenis ezeknek van félelemre okuk, ezek az anyák joggal megkövetelhetik, hogy a képviselőházból megnyugtassák az iránt, hogy ez az ország nem akar háborút, hogy ez az ország a békét akarja.

Azok az anyák, akik tegnap sürgönyileg fordultak itt Budapesten tartott II női gyűlésből kifolyólag Ő felségéhez a királyhoz, hogy a béke mellett döntsön, azok az anyák, akik mögött még több százezer magyar anya van, joggal megkövetelhetik, és elvárhatják, hogy aggodalmukat, félelmüket, gondjaikat oszlassák el az ország képviselőházában. (Zaj.)

De nemcsak erre kérem a miniszterelnök urat, hanem arra is, hogy vesse latba befolyását, vesse latba azt a hatalmat, amelyet az ország neki ad, de vesse latba ennek a képviselőháznak erejét és szavát is Ő felségénél, a királynál, a kinek – az én nézetem, szerint törvénytelen

és helytelen gyakorlat folytán – a békében és háborúban döntő szava van, vesse latba befolyását az ország népének nevében, amely a háborút nem akarja, hanem amely a békét áhítozza, hogy a béke mellett döntsön. Én azt hiszem, hogy ezt a képviselőház joggal kívánhatja és hogy ezt megtenni a miniszterelnök úrnak kötelessége. Mert én hiába keresem, hogy mi haszna lesz Magyarországnak e háborúból? Hiába kutatom ezt. Akár győzünk, akár pedig vereséget szenvedünk, mi mindenképpen a vert fél leszünk, mert Szerbia nem tud azokért a nagy kiadásokért, költségekért, azokért a nagy pénz- és véráldozatokért kárpótolni, amit mi ezen háborúban áldozni fogunk.

Én teljesen tisztában vagyok azzal, hogy valamennyiünknek kötelessége akkor, ha hazánk, országunk érdekei veszélyeztetve vannak, síkra szállani. De könnyelműségnek tartom akkor belemenni egy háborúba, amikor abból az országnak, ami hazánknak semmi néven nevezendő haszna nem volna; mert egész Szerbia nem éri meg azt az áldozatot, amit majd mi hozunk ezen háborúért.”

Ezt az interpellációt a Ház mindannyiszor zajosan félbeszakította, ahányszor a szónok a félelem, vagy aggodalom szót kiejtette.

„Félni? Micsoda beszéd? Hogy lehet úgy beszélni?” Annyiszor megismételték ezt a férfias kérdést, hogy maga a szónok is visszaszívta a közvélemény félelmét, kijelentette, hogy természetesen ő sem fél, azonban az anyák joggal félnek. Erre pedig „Wekerle vágta oda igaz férfi bátor hangján: „Én azt hiszem t. képviselőház, hogy azon a hangon, amelyet a t. képviselő úr használt, talán az általa említett asszonyi gyűléseken lehet beszélni, de külügyi kérdéseket ilyen hangon tárgyalni nem lehet.

(Élénk helyeslés a jobb és a baloldalon.)”

Soha bántóbban nem jelentkezett a kormányzás népellenes vonása, mint ebben a mondatban, mely egy magyar katonákat harcmezőre küldő, magyar pénzen viselt, a magyar közgazdaságot és kultúrát ölő háborút „külügyi kérdésnek” minősíti, amelyet „asszonyi gyűléseken” tárgyalhatnak az emberélet és a kultúrjavak féltése szempontjából. A férfinak „nem illik” félni. Nem illik még olyan háború gondolatát sem visszautasítania, amely nem a haza védelmére, nem is előnyök megszerzésére, hanem kizárólag csak a férfiakba belenevelt mesterséges bátorság demonstrálására alkalmas. Még pedig a tetőtől talpig felfegyverkezett óriásnak, egy az óriást utánozni akaró, teljesen védtelen, öklömnyi törpével szemben kimutató múbátorság demonstrálására.

A férfiasság megköveteli, hogy kard éle elé álljanak egy-egy buta, meggondolatlan szó miatt, s a férfiasságnak ugyanaz a torzfejlődése a férfiak százazreitől megköveteli, hogy parancsszóra szüntessék meg anyáik, feleségeik, gyermekeik iránt érzett szeretetüket, munkájukban lelt kielégítésüket, az élet minden

gyönyörűségéhez való ragaszkodásukat és ne érezzenek egyebet, mint bátor örömet azon, hogy hasonló bátorsága idegen férfiktól lemészároltathatják, vagy legalább is megnyomorgathatják magukat.

Nem illik félni! De ez szerencsére csak a férfira áll. Nekünk asszonyoknak szabad embereknek lennünk, embertársaink iránt mély, meleg szánalmat éreznünk, szabad a háború rombolásaitól félnünk, szabad a civilizáció kincseit a háborútól féltünk. Most megértik az asszonyok mit jelent számukra a választó-jog! A halalos rettegés megtanította őket, hogy az állam sorsát nem szabad csupán azokra bízni, akik „külső kérdéseket” látnak abban, ami a mi szívünk verését is elállítja.

Egy svájci diákgyerekből királyfivé emelkedett, elmebajos fickónak a hóbortjaiért „külső” érzéketlenséggel háborúba kergetnének bennünket: ez a férfiaság csődje. Legfőbb ideje, hogy a természetellenes férfiaság egyensúlyozására a nők érdeke, akarata, véleménye is törvényes befolyáshoz jusson. De magában a politikában: mert az afféle „asszonyi gyűléseken” elhangzott szóért tovább is csak kicsinylés és semmibevevés járna.

EGY ALAPÍTVÁNY JUBILEUMA.

Ha tréfára foghatnók a dolgot, alcímet is adhatnánk, így: Vagy mi lesz egy alapítványból 10 év alatt? Csakhogy sokkal komolyabb az eset, mintsemhogy tréfálkozhatnánk rajta.

Három akta fekszik előttünk, amely a következőket foglalja magában. Tíz év előtt meghalt Pfeiffer József és 3 hónappal később neje, Simon Mária. Végrendeleteik végrehajtásával dr. dombóvári Schulhof Géza budapesti ügyvédet és Szuly Gyula pénzügyminiszteri számvizsgálót bízták meg. Az alapítvány szabályszerű átadásáról szól a budapesti V. ker. kir. járásbíróság alább kivonatosa közölt hagyatékátadó végzése:

1900. Ö: I/13.

Hagyatéki átadó végzés.

Budapesten, 1899. augusztus hó 16-án végrendekezés mellett elhalt Pfeiffer József volt budapesti lakos (V. Nagykorona-u. 22) és Budapesten 1899. november hó 29-én végrendelet hátrahagyása mellett elhalt öz. Pfeiffer Józsefné szül. Simon Mária budapesti (V. Nagykorona-u. 22) volt lakos hagyatéki ügyében a következő intézkedések történtek;

I.

Pfeiffer József hagyatékát képezi:

1. Gaszner Béla kir. közjegyző által 1899 november hó 14-én felvett leltár, illetve hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv szerint az özvegy kezén maradt készpénz.....40.000 ft

2. Budapest fő- és székváros pesti részének 609. sz. tlkvi betétben 817 hrsz. alatt felvett ingatlan örökhagyót illető felerésze, melynek házbéradója 849 kor. 41 fillér, értéke

30.887 ft 84 kr.

70.887 ft 84 kr,

Összesen:

azaz 141,775 korona 68 fillér.

Szenvedő állapot semmi, mert néhai Pfeiffer Józsefné a temetési költségeket s egyéb kiadásokat a sajátjából fedezte.

Ezen hagyaték örökhagyó végrendelete értelmében özvegy Pfeiffer Józsefné, szül. Simon Mária örökhagyó özvegyére szállott, a létesítendő alapítvány utóörökösödési jogával terhelve. Öz. Pfeiffer Józsefné szül. Simon Mária közbe jött halála folytán az utóörökösül kinevezett „Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány tisztességes és az értelmiséghez tartozó egyedül álló nők felvételére. kiknek vagyona társadalmi állásuknak megfelelő eltartására nem elegendő” létesítendő alapítvány utó, illetőleg végrendeleti örökösödés jogcímén utó, illetve végrendeleti örökösül bíróság elismertetik ...

Megkerestetik ennél fogva a bpesti kir. tszék, mint telekkönyvi hatóság, hogy a tulajdonjogot néhai Pfeiffer József nevén álló a budapesti fő- és székváros pesti részének 809. sz. tlkvi betétben 817. hrsz. alatt felvett ingatlan felerésre, mely telekkönyvön kívül öz. Pfeiffer Józsefné szül. Simon Mária örökhagyó özvegyére szállott utó, illetve végrendeleti örökösödés jogcímén közvetlenül „Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány, tisztességes és az értelmiséghez tartozó egyedül álló nők felvételére, kiknek vagyona társadalmi állásuknak megfelelő eltartására nem elegendő”, létesítendő alapítvány javára bekebelezni szíveskedjék.

II.

Pfeiffer Józsefné szül. Simon Mária hagyatékát képezi...

6. Budapest fő- és székváros pesti részének 809. sz. tlkv. betétben 8.7. hrsz. alatt felvett ingatlan örökhagyót illető felerésze, melynek házbéradója 849 kor. 4. fill., értéke 61.775 kor. 68 fill. ...

Kelt Budapesten, 1900. okt. 23-án.

MIKINSZKY, s. k.

kir. járásbíró

Úgy a Pfeiffer, valamint a Pfeifferné nevén állott felerész, tehát az egész ingatlan e végzés értelmében az alapítvány részére örök jogilag átadatott és telekkönyvileg átíratott. E szerint tehát 1900 október havában készen állt a Nagykorona-utcában egy tehermentes ház, hogy elaggott, vagyontalan nők otthon találjanak benne. De egyetlen egy munkájából kikopott magántanítónő, tisztviselőnő, vagy más az alapítvány élvezetére jogosult nő sem jutott az alapítványi házba. Miért? Azt nem tudjuk. Csak azt tudjuk, hogy két és félévvel a hagyományozók halála után a következő igen érdekes okirat látott napvilágot:

Csere, illetve adásvevési szerződés,

mely egyrésztől dr. dombóvári Schulhof Géza és Szuly Gyula urak által kezelt és gondnokolt „Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány” törvényes képviselőjében a közalapítványi kir. ügyigazgatóság, másrésztől dr. dombóvári Schulhof Géza és neje sz. Pick Klementina háztulajdonosok között a kir. belügyminisztérium mint az előlnevezett alapítvány főfelügyeleti hatóságának utólagos jóváhagyásának a következő feltételek alatt kötött:

1. A dr. **dombóvári Schulhof Géza és Szuly Gyula urak által kezelt és gondnokolt** „Pfeiffer József és Mária nevét viselő női alapítvány etc.” cserébe adja a Budapest főváros pesti részének 809. sz. tkvi betétében 817. hrsz. alatt felvett tulajdonát képező tehermentes ingatlant* a **dr. dombóvári Schulhof Géza** tulajdonát képező Budapest főváros pesti részének 7180. sz. tkvi betétében 7120 hrsz. alatt felvett ingatlanból** őt illető fele részéért, míg ugyan-ezen ingatlanak másik felét, melynek tulajdonjoga **dr. dombóvári Schulhof Gézáné** sz. Pick Klementina asszonyt illeti, a Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány átveszi vétel címén és kötelezi magát ezen házrészeiért 120.000, azaz egyszázhuszezer koronában megállapított vételiárt olyképen lefizetni, hogy magára vállalja az ingatlant terhelő azon eredetileg 120.000 koronára rugó törlesztési kölcsön kifizetését, mely az egész ingatlanra a m. orsz. közp. takarékpénztár javára 16.213. sz. a. 1895. augusztus 28-án bekebelezett olyképen, hogy az ezen 120.000 koronából már törlesztett tőke és a netalán a birtokbavétel napjától előre fizetett kamatösszeget az alapítvány dr. dombóvári Schulhof Gézáné asszonynak készpénzben kifizeti, a többi

hátralékösszeg kifizetését pedig a hitelező takarékpénztár javára a törlesztési kölcsönügylei feltételei szerint magára vállalja.

2. Dr. dombóvári Schulhof Géza és neje Pick Klementina szavatosságot vállalnak az iránt, hogy az 1. pontban körülírt és elidegenített ingatlanokat a most említett jelzálogkölcson kívül más jelzálogi teher nem terheli

3. Az alapítvány javára elidegenített Illés utcai ház tartozékait, melyek az ingatlanra együtt a női otthon-alapítvány tulajdonába átmennek, a következő tárgyak képezik: egy rézüst, egy mángorló, egy házfelügyelői tábla 26 vaskályha, 6 cserépkályha, 24 takaréktól hely, egy légszeszlámpa a kapualjban és két légszeszlámpa a fölépcsőházban, 2 fürdőkályha és két fürdőkád.

4. A szerződő felek ezennel kölcsönöse beleegyezésüket adják, hogy a dr. dombóvári Schulhof Géza nevére álló Budapesten pesti rész 7180. sz. tkvi betétben 7120. hrsz. sz. felvett ingatlanak őt illető felerésze csere címén, ezen ingatlan másik fele pedig, mely dr. dombóvári Schulhof Gézáné sz. Pick Klementina asszony nevére áll, vétel címén „Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány tisztességes és értelmiséghez tartozó, egyedül álló nők felvételére, kiknek vagyona társadalmi állásuknak megfelelő ellátásra nem elegendő” nevére tulajdonjogot átíratassék és egyidejűleg az alapítvány tulajdonát képezett 809. sz. tkvi betétben foglat 817. hrsz. ingatlanra C) 9. és 11. tételszáma alatt levő azon feljegyzés, hogy „ezen alapítvány gondnokai és kezelői dr. dombóvári Schulhof Géza ügyvéd és Szuly Gyula p. ü. mi számvizsgáló, illetve elhalálozásuk esetén idő férfileszármazói, illetve gyámjai és az egész férfinemzedék kihalása esetén száll át ezen joga a m. kir. kormányra”, itt töröltessék a 7180. sz. tkvi betétben 7120. hrsz. ingatlan mint ezentúl alapítványi házra feljegyezteti viszont a közalapítványi kir. ügyigazgatóság mint a dr. dombóvári Schulhof Géza és Szuly Gyula urak által gondnokolt és kezelt Pfeiffer József és Mária nevét viselő női otthon-alapítvány törvényes képviselője, ezennel beleegyeznek abba, hogy a Budapest főváros pesti részének 809. sz. tkvi betétében 817. hrsz. a fekvő ingatlan tulajdonjoga csere címén dr. dombóvári Schulhof Géza nevére telekkönyvileg kebeleztessek. Dr. dombóvári Schulhof Gyula és Szuly Gyula urak beleegyezésüket ad ahhoz is, hogy az ezen ingatlanak felerész az 1899. évi 22.812. sz. végzéssel C) 7. t. c. alatt feljegyzett tulajdonjogi korlátozás telekkönyvileg közöltessék.

5. A cserélő felek a cserébe vett ház tényleges birtokába kölcsönösen a kir. belügyminiszter jóváhagyásával ellátott szerződési pel-

* (V., Nagykorona-u. 22. Szerk.)

** (VIII., Illés-u. Szerk.)

dány kézhezvételét követő lakbérnegyed első napján lépnek.

6. A birtokbalépés napjáig az összes jövedelmek, de az összes bárminemű terhek, díjak és járulékok is a régi, azontúl pedig az új tulajdonosokat illetik, illetve terhelik.

7. A szerződő felek mindegyikét csak az általa szerzett ingatlan után járó kincstári és fővárosi átruházási illetékek terhelik, az ezen jogüggyellett járó összes bélyegkötség pedig közösen terheli a szerződő feleket.

8. Ezen szerződés dr. dombóvári Schulhof Gézátt és nejét Pick Klementinát azonnal köti a szerződés aláírásával, a Pfeiffer József és Mária nevét viselő női alapítványt azonban csak akkor, ha ezt a kir. belügyminiszter úr jóváhagyja a jóváhagyás napjától fogva.

Ez a szerződés 3 egyenlő bélyeges példányban állíttatott ki és felolvasás után két tanú jelenlétében aláíratott. **Budapest, 1902. május 9. Tost Gyula** sk. min. tanácsos közalapítványi kir. ügyigazgató. **P. H. Dr. dombóvári Schulhof Géza** sk. mint cserélő háztulajdonos és úgysis mint alapítványi gondnok., **dr. dombóvári Schulhof Gézáné** szül. Pick Klementina sk., mint eladó t ul a j d o n o s, Szuly Gyula sk., mint alapítványi gondnok. Előttünk: **Tonhazy Gyula** sk., **dr. Bozoky Kálmán** sk., mint tanúk.

52501 VII. sz. M. kir. belügyminiszter. Jóváhagyom. Budapest, 1902 május 23. A miniszter helyett Széll I. sk. államtitkár. P. H.

Szerződő felek kijelentik, hogy a fentebiekben foglalt szerződés 4. pontjában említett 9. és 11. tételek alatti, valamint 7. tételsz. alatti tkvi feljegyzések a 809. sz. tkvi betétnek nem C), hanem B) lapján vannak bevezetve. Budapest, 1902 június 6, Tost Gyula sk., min. tanácsos, közalapítványi kir. ügyigazgató. **P. H. Előttünk: Nyírsnyánszky Pál** sk., Zloczky Miklós sk., mint tanúk. **Dr. dombóvári Schulhof Géza** sk., **dr. dombóvári Schulhof Gézáné** szül. Pick Klementina sk., Szuly Gyula sk., mint alapító-gondnok.

Az alapítványt tehát a hatóság jóváhagyásával 1902. május havában a Lipótvárosból a Józsefvárosba tették át. Azonban most sem adták át rendeltetésének. Megint nem tudjuk miért. Azt sem, hogy mi történt a cserét követő években a hagyaték körül. Az alapítvány létezéséről megint csak egy hivatalos okirat ad életjelt. Ez az 1905-ben kelt, még az előbbinél is érdekesebb okmány így szól:

Kötelező nyilatkozat. Mi alulírottak egyrészt szívesen teljesítvén a kir. belügyminiszter úr f. évi febr. 23-án 2216. sz. a. kelt rendeletében kifejezésre jutott amag óhaját, mely szerint a gondozásunkra bízott néh. Pfeiffer József és Mária női otthon-alapítványának állami kezelésbe vétele, tekintettel az alapít-

vány életbeléptetésének az említett miniszteri rendeletben jelzett nehézségeire. már most, vagyis a bennünket és a tőlünk leszármazó férfitudóinkat megillető jogok mellőzésével eszközöltessék, másrészt pedig és főként azon nemes és önzetlen ambícióknál által vezéreltetve, hogy az alapítvány mielőbbeni életbeléptetését a részünkről hozandó anyagi áldozatokkal is siettessük: ezennel úgy a saját magunk részéről, de idősebb férfileszármazóink és egész férfitudó nemzetségünk nevében is visszavonhatatlanul és megmásíthatatlanul kijelentjük és kötelezzük magunkat, hogy a gondnokságunkra bízott Pfeiffer József és Mária női otthon-alapítvány vagyonát 1906. jan. 1-től kezdve a magyar állam kezelésébe és igazgatása alá bocsátani, az eddigi kezelésünkről szabályszerűleg elszámolni és a pénzmaradványt is átadni hajlandók vagyunk és hogy a minket és fileszármazónkat a végrendelet értelmében megillető szabad lakásról és egyéb bármi néven nevezendő jogokról és jogosítványokról ezennel végleg lemondunk oly feltétel alatt, ha:

1. a m. kir. kormány részünkre végkielégítés címén fejenként 20.000 azaz húszezer koronát a minket és fiutódainkat megillető jogoknak alább érintett telekkönyvi törlésének jogerőre emelkedésétől számított 8 nap alatt saját kezeinkbe készpénzben kifizet;

2. hogy működési díjaink fejében a múltra nézve, tehát egész 1905. december végéig részünkre szintén fejenként évi 500, vagyis három és fél évre összesen és fejenként 1750 ezerhatszázötven koronát ugyancsak a kir. kormány ugyanazon időben kifizet;

3. ha az alapítvány átadásakor a házkezelés körül felmerült és még ki nem egyenlített eddigi készpénzkiadásaink nekünk megtérítetnek, illetőleg az alapítvány jövedelmébe általunk betudhatóknak ismertetnek el;

4. ha a jelen szerződésből keletkező összes bélyeg- és jogilletékek egyedül az alapítvány által fognak viseltetni.

Egyúttal beleegyezésünket adjuk ahhoz, hogy az alapítvány tulajdonát képező a Budapest pesti részének 7180. sz. tkvi betétében 7120 hrsz. a. foglalt házra és telkére az alulírott gondnokok fileszármazók javára B. 4. tétel alatt 1902. június 17-én 16.784. sz. végzéssel feljegyzett korlátozás a mi minden további meghallgatásunk nélkül telekkönyvileg töröltessék, s minthogy a kir. kormány részére biztosított háramlási jog immár bekövetkezett az alapítvány ezen ingatlanára az, hogy ennek kezelése és igazgatása az alapítók végrendelete értelmében és akaratuk szerint immár a

m. kir. kormányt illeti, telekkönyvileg feljegyeztesség.

Jelen kötelező okirat alulírottakra és fi-leszarmazóikra az aláírással azonnal, az alapítványra ellenben csak a m. kir. belügy-minisztérium jóváhagyásával válik kötelezővé. Budapest, (905. december 28-án.

DOMBÓVÁRI DOMBOVÁRY GÉZA, s. k.

DR. SZULY GYULA, s. k.

Tanúk:

TONHÁZY GYULA, s. k.

NISNYÁNSZKY PÁL, s. k.

Szám 690/1906. V. b).

M. kir. belügyminiszter

„Jóváhagyom”.

Budapest, 1906. jan. 12.

KRISTÓFFY, s. k.

P. H.

Az utolsó okmány kelte óta ismét néhány év múlt el. Pfeifferék alapítványát azóta az állam kezeli, de „tisztességes és az értelmiséghez tartozó egyedül álló nők, akiknek vagyona társadalmi állásuknak megfelelő eltartásukra nem elegendő”, még mindig nem jutottak az otthon birtokába.

Egyelőre tartózkodunk e tények bírálatától. Csupán kérdést akarunk intézni az illetékes hatósághoz.

Hogyan tűrhetette a hatóság ezt a cserét és hogyan járulhatott hozzá?

Teljesen egyenlő értékű-e a Schulhoféktól csere és vétel útján szerzett ház a Pfeifferék eredeti hagyatékai házával?

Ha a cserélt ingatlanok teljesen egyenértékűek is, mivel indokolható, hogy egy rendeltetésének rögtön átadható tehermentes házért cseréltek egy olyan összeggel terhelt ingatlant, amelynek még 40-45 évig a teljes jövedelme lesz szükséges csupán a teher törlesztésére?

E kérdésekre sürgős választ várunk, hogy lapunk jövő számában tájékoztathassuk az érdekelteket. Mindazok érdekében, akik az alapítványra igényt tartanak, követeljük továbbá az alapítványra vonatkozó összes okiratok és adatok közzétételét, az alapítvány összes gondnoki elszámolásainak nyilvánosságára hozatalát. Végül tájékoztatást arra nézve, mikorra várhatják a Pfeiffer házaspár örökösei, az alapítványra szoruló nők, az otthon üzembe helyezését?

A NEMEK EGYÜTTES NEVELÉSE.

Írta: VARSÁNYI GÉZA.

Kétségtelen, hogy a nagy szociális kérdés részletei közül egyike a legérdekesebbeknek a koedukáció problémája. S talán épen ennek köszönheti, hogy olyan sokan: gyakorlati és elméleti pedagógusok, pszichológusok, társadalomtudósok, sőt – pedig nem is kis mértékben – a szülők, a nagy laikus tömeg is egyaránt foglalkoznak vele. Vannak nagyon sokan, akik az együttes nevelést nem tekintik egyébnek, mint a nőmozgalom által felszínre vetett, terjesztett követelésnek, vagy hangzatos és mulandó jelszónak.

Kétségtelen és természetes, hogy azok, akik a nő egyenjogúsításáért küzdenek, az együttes nevelésben is eszközt látnak és tudnak céljaik megvalósítására. A feministák két főszempontból tartják szükségesnek a koedukációt. Az első közelfekvő, hogy úgy mondjam praktikus cél, mert ilyen módon mindazok az iskolák, melyek eddig csak a férfiakat képesítették bizonyos állások betöltésére, tehát a férfinem kiváltságát alkották, a nők előtt is megnyílnak. Ezt azonban talán úgy is meg lehetne oldani, hogy ugyanolyan kvalitású iskolákat nyitnának a nők számára, mint amilyenek napjainkban még csak a férfiaknak nyújtanak ismereteket. Ezért vezérli a nőmozgalom résztvevőit egy másik, mélyebben ható morális cél a küzdelemre, hogy együtt nevelődjék a fiú, leány. Egy-más mellett, egymást megismerve, szakítson a fiú – a jövő nemzedék férfija – azzal a konvencionális hiperudvariassággal, amely szerint a nővel szemben elnézőnek kell lennie, mert az – szegény (?) – nem bírja az erős férfi munkáját. És ezen az alapon eljutni egy olyan korba, ahol az igazi, észszerű, természettudományosán megalapozott erkölcs merész ütésekkel porba sújtja a mai álerkölcshazug bálványozókat.

Nem tekintve azonban a speciális feminista szempontokat, a természetes fejlődés is arra tanít bennünket, hogy a nemek együttes nevelése természet-szerű és szükséges.

A család, a társadalmi szervezet alapja, együtt neveli a leányokat, fiúkat. Ha az iskolának az a feladata, hogy a családi élet folytatása legyen, kell, hogy annak a mintájára szerveztessék. S így egész természetesen jutunk el ahhoz a kívánalomhoz, hogy: „Együttes nevelést az iskolában!”

Általánosabb látószögéből tekintve, három okot állítanak sorompóba a koedukáció ellenzői: 1. a nő gyengébb szervezetét; 2. szellemi a láb-favalóságát; és 3. azt az erkölcsi veszélyt, mellyel a nemek együttes nevelése járna. (Herzfelder.)

A koedukáció mellett szóló érvek megismertetésére a legalkalmasabb mód az lesz, ha a fent elsorolt ellenvetésekre iparkodom választ adni.

1. A nő gyöngébb szervezete.

Azt mondják tehát, hogy a leány szervezete sokkal gyöngébb, semhogy ugyanannyit tudna dolgozni, mint fiú kortárs. Számtalan példa igazolja ez álláspont tarthatatlanságát. Nézzük meg a leányiskolák tanítási anyagát az elemi iskoláktól kezdve – ahol még csak meg sem

nevezik a fiúk és leányok külön iskoláját – a tanítónő-képzők, leánygimnáziumok anyagán át az egyetemig, s azt látjuk, hogy ha különbség van is a két nem számára előírt anyag között, az csak lényegtelen, árnyalati. Vagy ha lényeges, úgy a két különböző anyag egymással teljesen ekvivalens. Tehát megdől az érv. Ha a nő gyöngye (1) szervezete elbírná ugyanazt a munkát a különválasztott iskolában, miért ne bírná el a közös iskolában? Mert az csak nyilvánvaló, hogy ugyanazon munka elvégzésére egyenlő erő szükséges.

De számtalan tapasztalat is bizonyítja ezt. Egy angol vegyes iskola vezetője (C. E. Rice-Hampstead) mondja: Való igaz, hogy minden leánynál a testi fejlődés, egészség, testi-lelki ellenállóképesség tetemes javulását vehetjük észre.*

Az amerikai Egyesült-Államok iskoláinak legnagyobb része (70%) közös. Itt kellene tehát a legjobban mutatkozni a nagy szellemi munka, a tanulás egészségi hátrányainak, mert hiszen itt állandóan lépést kell tartaniok a leányoknak – állítólag különb szellemi képességekkel megáldott – férfiú (fiú) kollégáikkal. S íme, mi az eredmény? Az amerikai Collegek úgyszólván valamennyiében pontos és lelkiismeretes orvosi felügyelet van, s így világos képet nyerhetünk a tanulók egészségi állapotáról. Általában konstatálták ezek az orvosok, hogy a leányok szervezeti egészsége a tanulás ideje alatt fejlődött. S ámbátor az évről-évre gyarapodó tanulási anyag mind nagyobb terheket ró rájuk, sokkal egészségesebbek az intézet elhagyása alkalmával, mint mikor oda beléptek.

Azt az érdekes megfigyelést tették továbbá, hogy a betegségokozta mulasztás sokkal kevesebb volt a leányoknál, mint a fiúknál.

Ugyancsak érdekes és tanulságos az a megállapítás, hogy azoknak a – jobbmódú – leányoknak, kik idejüket az ú. n. társasági élet semmittevésével töltik, sokkal törekenyebb a szervezetük, sokkal gyöngébb az egészségük, mint szellemi munkát végző leánytársaiknak. Különösen idegbántalmakban szenvednek a „társaság” leányai jobban emezeknél.

Föl lehet hozni ez ellen, hogy az amerikai college-nevelés nem hasonlítható össze a mi iskoláink belső életével. Igaz, hogy ott a szabad természetben való élet, a sport stb. nagyban hozzájárulnak az egészség fenntartásához, sőt megszerzéséhez. De hát ebből nem az következik, hogy ha a mi iskoláink nem megfelelőek, hát ne eresszük be a leányokat, mert ilyen körülmények között nem bírják a munkát. Hanem tegyük egészségesebb berendezésűvé iskoláinkat. Ennek a fiúk is meg fognak örülni.

2. A szellemi alábbvalóság.

A második alapvető ellenérv szintén nem ér többet. Képtelenség ma arról beszélni, hogy a nő szellemi képességei alacsonyabbak, mint a férfiéi. Antropológusok az agy súlyára nézve méréseket eszközöltek s nem egyszer volt alkalmuk nagyobb súlyú női aggyal találkozni. De az átlagban is parányi különbség mutatkozott a férfi és női agy között.

De különben is, ha a férfi és női nem intelligenciáját igazságosan akarjuk összehasonlítani, kell, hogy ugyanazon föltételek mellett hagyjuk őket fejlődni, s természeti hajlandóságaiknak megfelelően egyenlő kultúrában, egyenlő kiképzésben kell őket részesítenünk. Amíg nem adtuk meg mindkét nemnek az egyenlő fejlődési lehetőségeket, – s ez a legújabb időkig úgyszólván mindenütt hiányzott – addig senki sem bizonyíthatja komolyan a női lélek sokat emlegetett inferioritását.

A fiúk és leányok közötti pszichikai különbségek korántsem olyan jelentőségteljesek, hogy az együttes nevelést megakadályozhatnák. Az egyenlőtlenség mellett annyi közös vonása van a lelki fejlődésnek, hogy ezt alapvetőnek és irányadónak kell tekintenünk. A pszichikai funkciók, képzetalkotás, érzés, akarat egyazon módon működnek mindkettőnél, bár lehetséges, hogy az egyiknél nagyobb az intenzitás, mint a másiknál.

Ezek a kvalitásbeli különbségek azonban az egyes nemeken belül is megjelölhetők, anélkül, hogy valaha valaki arra gondolt volna, hogy emiatt szét kelljen őket választani.

A legjobban bizonyít azonban itt is a tapasztalat. F. B u i s s o n, az Enseignements primaires főigazgatója, aki mint a francia kormány megbízottja a chicagói világiállítást alkalmából az amerikai oktatásügyet tanulmányozta, beszámolójában – a többi között – a következőképpen nyilatkozik: „Százszor meg százszor hallottam amerikai tanároktól emlegetni, hogy képtelenség a legcsekélyebb intellektuális különbséget is észrevenni a különböző nemű tanulók közt. A logikus gondolkodást épügy lehet fejleszteni a leányoknál, mint a képzelő erőt a fiúknál. Föltéve, hogy az illető tanító úgy az egyikkel, mint a másikkal behatóan foglalkozzék”.

Ludwig Fulda, ismertnevű német író, amerikai tapasztalatairól írván, a koedukáció kérdését is érinti. „Hozzáértők biztosítottak róla, – írja – hogy a leányok sokkal jobb tanulók, mint a fiúk; talán csak ott, ahol önálló stúdiumról van szó, ahol nem annyira a gyors felfogóképesség és megtartás, hanem inkább az eredeti produktivitás jó számításba, talán itt nyer előnyt a férfi fiatalság a női előtt. A középsőfokon tehát teljesen méltónak tekintheti magát a leány fiúkollégáival. Sőt bizony nagyon gyakran különb náluk.”

A mindenfelől összegyűjtött adatai H. Herzfeldernek, valamint a Német Nőegyesületek Szövetségének*, szintén oda nyilatkoznak, hogy a leányok mindenütt bírják az anyagot, nem kell azt a kedvükért leszállítani, sőt a sokat emlegetett (s nagybüszkén csak férfineműektől megérthető” nek mondott) matematikában is sokszor tútesznek a fiúkon.

A koedukációs iskolákban, továbbá a családi életben szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a tényleges vagy látszólagos ellentétek fiúk és leányok között nem hogy kiéleződnenek, hanem inkább természetszerűleg vonzódat, kiegyenlítődet, kiegészítést teremtenek és frissítőleg hatnak

H. Herzfelder: Die gemeinsame Erziehung der Geschlechter. – A már jelzett „Begleitschrift”.

* Közölve a B, D, Frauenvereine Begleitschrift-jében, 11. l.

egymásra. S így egymást nevelési és tanítási szempontból helyesen befolyásolják.

De megdől az ellenkező érv akkor is, ha elismerjük a szellemi különbséget fiúk és leányok között. Íme, mit mond a már említett C. E. Rice, aki évtizedek óta vezetője egy vegyes iskolának. „A leányok jelenléte sokkal érdekesebbé teszi a tanítást. Fiúk és leányok szellemileg különbözők és az együttes nevelés teret enged ennek a különbözőségnek, nem hogy nivellálná azokat. Sokat nyer az osztály azáltal, ha tagjai nem sablonszerűen egyformák. A fiúk és leányok jelenléte ugyanabban az osztályban a tanítási tárgy sokoldalú megbeszélésére vezet. A felfogás különbözősége növeli az érdeklődést, teret enged minden tanuló egészséges individualitásának és az ítélőképességet megfelelő módon gyakorolja, hogy különböző nézőpontokból tudjon ítéletet mondani.”*

3. Az erkölcsi veszély.

De nézzünk szembe az ellenség legsúlyosabb érvével: az erkölcsi veszélyeztetéssel. Mindenekelőtt állapítsuk meg, hogy azoknál, akik az erkölcsöt féltik a koedukációtól, igen nagy szerepet játszik az előítélet.

Pedig éppen ellenkezőleg áll a dolog. Az iskolában való állandó együttlét mérsékli a szexuális feszültséget. A közös szellemi munka, a közös törekvések, a közös „drukk” fölkelti a bajtársi öntudatot és leszállítja a különbség érzetét. Fiúk és leányok, akik napról-napra, óráról-óra hallják egymást felelni szóval vagy a táblánál, többé nem a romantikus vágyódás és a misztikus túlbecsülés tárgyai egymásra nézve. (Münsterberg.)

Sőt éppen a mesterséges szétválasztás biztatgatja őket arra, hogy a titkot fölfedni iparkodjanak. Tény, hogy a naponta való érintkezés tompítja az ingert, s valami megszokottá szállítja le, úgy hogy ezáltal az erkölcsi veszély inkább eltávolodik, semhogy előtérbe nyomulna.

(Befejezése következik.)

HÁZASSÁG ÉS HIVATÁS.

Vissza kell térnünk Hermanne L. B.** cikére, mert a házasság és hivatás szétválasztásáról, valamint tétele végkövetkeztetésénél erősen eltávolodik a feminista állásponttól, úgy hogy a köztünk lévő különbséget hangsúlyozni szükséges.

A leányok kötelező pályaválasztása mindenestre haladás lenne a mostani nevelési fogalmakhoz, de annak H. L. B. által vázolt módja csupán átmeneti korban nyújtana viszonylag jobbat, mert a gazdasági önállóság fonalát éppen ott ejti ki a kezéből, – a házasságnál – hol jövődj tisztázódottabb viszonyokra való tekintettel, mi azt legjobban hangsúlyozni szeretnők.

A gazdasági motívumoknak szerelmiekké váló vegyülését mióta felismertük, annyira

károsnak tartjuk, – elsősorban a nők szempontjából – hogy ellene küzdeni minden vonalon kötelességünknek ismerjük.

Már pedig, ha az önálló jövedelemből élő leány vagyonos emberhez menne nőül és erről a jövedelemtől lemondana, éppen ez ellen a szempont ellen vétene; és feminista nyelven nevezve a dolgot: eltartatná magát. Itt a gazdasági függetlenség elve porba esik, mert további megélhetésének gazdasági eszközeit csupán szerelméért nyeri.

Ez nem a mi ideálunk. Gazdasági alapon megindított elmefuttatásból mi más következtetés óhajtunk levonni. De maga a valóság is természetes akadály a említett cikkben kifejtett elv keresztülvitelének. A leánynak vagyoni függetlenségéből, még pedig saját munkája árán szerzett függetlenségéből eredő magaeértékelése egész önrésztét sokkal jobban átalakítja, hogy sem az a házasság küszöbén megszűnhetnek.

A házasság az egész embert követeli, itt az asszonynak nem feladnia, hanem logikusan érvényesíteni kell magát, az önállóságnak itt nem szabad megszűnnie, hanem egy magasabb egység: a közös boldogulás szolgálatába szegődnie.

A házasság a reális életben nem fődí azokat az – éppen leányok számára készült – regényeket, melyekben az esküvőről hazatérő fiatal pár után lehull a rózsaszín kárpit, hogy mi fantáziánk szárnyán nyugodtan követhessük őket, mikor az abszolúte boldog házasság himes rétjein sétálgatnak. Sőt a valóságban éppen a házasság próbaköve úgy a férfi, mint a női jellem sajátosságainak – és akár fődí el őket a szemünk elől függöny, akár nem – ők mindenestre küzdenek.

Ma az ütköző pontok éppen a gazdasági kérdések nyomán fakadnak, jóllehet eredményök érezhető életüknek minden más ágában is. És nincs módunkban a házasságot függetleníteni ezektől a kérdésektől. Még nagyon sokáig lesz az éppen annyira gazdasági, mint amennyire szerelmi egyesülés. Viszont megvan a lehetőség, hogy az összezavarodott szálak rendezve, egyszerűsítve – lebonyolítottassanak.

Ez a lehetőség az asszony gazdasági önállósága, függetlensége. Állítson szembe a két házastárs egyenlő vagy legalább is arányos teherviselést, az ütközőpontok redukálódnak. Az egyenlőtlen teherviselésből származó egyoldalú helyzet megoldást nyer. Lehetővé válik a házasság egyedüli ideális formája, hol a gazdasági érdekektől megtisztított szerelem a maga egyedüli ellenértékéül a viszontszerelmet ismeri el. Nem a kényelmet, a jó módot, a megajándékozást, szóval az eltartatást. Mindaddig, míg az asszony a maga szerelemre gerjesztő lényét adja a férfi teljes produktívitásának, összes gazdasági tényeinek ellenértékéül, mind-

* Begleitschrift 10. 1.

** Lásd lapunk Januári és februári számát.

addig a régiben maradunk, a házasság lényege nem javul. Pedig javulnia kell a differenciálódott intelligenciájú nő által, ki a közösen leélendő életben a komolyan vett munkatárs szerepét ambicionálja magának.

A feleség hivatását olyan értelemben felfogni, mint nekünk rendeltetett dolgot, melyhez így vagy úgy eljutunk, nem progresszív álláspont; tehát nem is a miénk. A hivatás az intellektnek az akarattól kormányzott. minden ízében céltudatos munkája. melyben mint számottevő tényező dönt az a plusz, amit az egyén belevisz.

Ezt a pluszt részesítsük tehát figyelemben.

Minden nő nevelését azon az alapon kell építeni, mely a benne szunnyadó tehetségeknek reális munkaértékké váltására legalkalmasabb.

Ehhez képest válassza aztán meg minden nő a maga pályáját, ezt gyakorolja, de világért sem azzal a tudattal, hogy jó házasság esetén félbehagyja. Ellenkezőleg. A maga gazdasági függetlensége fogja őt arra képesíteni, hogy tisztán hajlama szerint válasszon. Választás után pedig arra, hogy életsorsában mindazt, ami gazdasági helyzetével összefügg, különválassza szerelmi életétől.

Maga a háztartás vezetése, ha azt szakszerű tudás alapján, felelősség mellett végzi – pálya (minden pálya lényege ugyanaz). Itt is szembeállít, egy pénzben kifejezhető értéket férje produktívásával gazdasági függetlensége alapjául.

Hogy mindez távoli zenének hangzik a körülöttünk végbemenő dolgok között, ez nem lehet akadály arra nézve, hogy újra és újra hangsúlyozzuk. Progresszív álláspontunkhoz képest, a jövő leány nevelését másként elképzelni nem tudjuk.

FEMINISTA ASSZONY.

GLOSSZÁK.

Pápábbak a pápánál. A szociáldemokrata párt 1908/9. évi jelentésének legnagyobb részét a választójogi kérdés foglalja el. Meg kell állapítanunk, hogy a párt, ép úgy mint szociológusaink, meg meri tenni, amit még konzervatív államférfiak se mernek már manapság: hosszabban-széltében tárgyalja a választójog kérdését anélkül, hogy legalább a tisztesség kedvéért megemlítené a nők választójogát. A magyar radikalizmus privilégiuma a a nőkérdésben a legkonzervatívabb felfogáson is túltenni.

Barkóczy térít. Egy dunántúli város polgári iskolájához ideiglenesen megbízott tanítónő kinevezéséről volt szó. A kisasszony zsidó. De Barkóczy ezen dehogyan akadt meg. Meghatározott terminusra ígérte a kinevezést. Egy bizalmas emberének azonban megírta azt az atyai biztatást, hogy a kisasszony keresztelkedjék ki: ő maga, a méltóságos úr, vállalja a keresztapaságot s Hock Jánost nyeri meg a keresztelés szent ceremóniájára. És a kisasszony ennyi kegyes leereszkedéstől meghatva nem lévén

nem állami iskolánál volt kénytelen állást keresni. A felekezeti különbség nélkül fizetett adóból eltartott báró úr térítési hajlamait azonban mégis jó volna felekezeti alapokból honorálni.

Az antifeminista trónörökös. Az a rejtélyes elzárkózottság, amellyel Ferenc Ferdinánd különösen jövődöbeli magyar királyságától elzárkózik, természetesen fokozza a trónörökös személyére vonatkozó kíváncsiságot. Legújabbán a P. H. mond el róla egyetmást, többek közt a következő nyilatkozatot:

„Arról volt szó, hogy nehéz és veszedelmesnek látszó, belső politikai bonyodalmakba bizonyos magas, sőt legmagasabb rangú dámák is megpróbáltak beavatkozni.

Ferenc Ferdinánd erre az udvari „feminizmusra” teljes nyomatékkal ezt a kijelentést tette:

– Az asszony maradjon a konyhán és a gyermekszobában!”

Tiszta szerencse, hogy a fejedelmek antifeminizmusa ép oly kevéssé állíthatja meg a társadalom feminisztikus fejlődését, mint a szocialisták „agyonhallgatása” a nők választójogának jövetelét.

Feleség vagy irodavezető? A sikkasztó Novak ügyvéd felesége a bűnrészesség vádja alatt arra a kérdésre, mit tud a férje vagyongazdálkodásáról, önértzetesen válaszolt: „Én férjemnek felesége és nem irodavezetője voltam”. Pompás dokumentuma ez annak a felfogásnak, hogy az asszony fogyaszt ruhát, ékszert, kocsit, autóbilt, villát, nyaralót mindent, de semmi köze hozzá, hogy férje honnan keríti elő ezeket. Az ilyen intim részlethez legföljebb az irodavezetőnek, de világért sem a feleségnek lehet köze.

A NŐTISZTVISELŐK ÉS A NÉMET NYELV.

Írta: GROSSMANN JANKA.

Az állásközvetítő iroda vezetőjénél állás keresőnek jelentkezik egy fiatal nőtisztviselő. Végzett kereskedelmi iskolát, tud könyvelni, stenografálni, gépen írni. Németből is „kitűnője” volt a negyedik polgáriban, de azért kijelenti, hogy „német levelezésre nem vállalkozom”. Az állásközvetítő tisztviselő ide-oda lapozgat nyilvántartó könyvében, de a német nyelv rubrikája az összes előjegyzett állásoknál ki van töltve, ami azt jelenti, hogy minden munkáltató cég megkívánja a német nyelv tudását. A tisztviselő figyelmezteti erre az állás keresőt és megmondja neki, hogy német nyelv nélkül a magántisztviselői pályán Magyarországon nem boldogul, mert a hazai kereskedelmet ezernyi érdek szála fűzi a nyugoti és keleti piacokhoz, ahova magyar nyelven lehetetlenség levelezni. Az állás kereső az érvek súlya alatt kijelenti, hogy mindent ért németül, „csak éppen helyesen írni nem tud”, de azt is megtanul majd, ha állásban lesz. A tisztviselő előjegyzzi a jelentkezőt és azzal bocsátja útnak, hogy amint megfelelő állást jelentenek he, azonnal értesíti.

Ez az értesítés természetesen késik, mert késik a bejelentés. Jó, ha ötven bejelentett állás között akad egy, amely a német nyelv ismerete nélkül is betölthető.

Az érdekelt nőtisztviselő – mindig az intelligenciájától függ – vagy belátja, hogy ily körülmények között nagyon nehéz, csaknem lehetetlen állásba jutnia és a várakozási időt tanulással tölti ki, vagy nem látja át tisztán a helyzetet és féltékeny arra a jobban képzett kollégára, aki rövidebb idő alatt „kap” állást mint ő. Pszichológiai szempontból érdekes megfigyelni, hogy milyen képtelen okokkal, nem létező szimpátiákkal és antipátiákkal hozzák az álláskeresés terén elért kudarcaikat összefüggésbe azok, akik nem juthatnak állásba, mert nincsenek eléggé kiképezve.

Van más eset is. Olyan, amikor az álláskereső kijelenti, hogy tud németül. Rövidesen állásba is jut, de már a legelső napokban kitűnik, hogy mégsem tud németül, vagy legalább is nem tud eleget ahhoz, hogy rá lehessen bízni egy levél megírását. Ha véletlenül nagyon türelmes és nagyon jóindulatú főnökre akad, talán megmaradhat állásában és idővel tanulhat is valamit, az ilyen tanulások azonban a főnöki türelemmel és jóindulattal egyetemben rendszeren nagyon drágák, mert jó pár évi előmenetelbe kerülnek. A munkáltatók ugyanis a türelmüket és jóindulatukat befektetésnek tekintik, amelynek megtakarított fizetés javításokat kell kamatoznia.

A legtöbb főnök azonban nem bíbelődik – de nem is bíbelődhetik – nyelvtanítással és rövidesen végez azzal a tisztviselővel, aki megtévesztette, amidőn olyan ígéretet tett, amelyet nem tud betartani. Az álláskereső előlről kezd az egész kálváriát, amíg meg nem ragad véletlenül egy örökös gyakornoki állásban, vagy – ami gyakoribb eset – rá nem jön keserves tapasztalatok árán, hogy mégis csak el kell sajátítani ezt a gyűlölt nyelvet, ha még oly nehezére esik is. Akad olyan is, aki nem mer a nyelvtanulásba belefogni, hanem inkább pályát cserél, de csak néhány elfecsérelt esztendő és sok szomorú tapasztalat árán.

Ennyit a dolog egyik oldaláról. Ha megfordítjuk az érmet és a gazdasági helyett a kultúréletet figyeljük meg, hasonló tapasztalatokra jutunk. A gazdasági életben – a magántisztviselői pályáról szólunk – határozott előnyben van az, aki több szakismerettel, főleg több nyelvismerettel bír. A kultúra terén pedig feltétlenül előbbre jut az, aki a kultúrának nagy folyamán, nem csupán keskeny kis erén hajókázik. Tagadhatatlan, hogy ma nyugatról, kizárólag nyugatról jön hozzánk, a kultúra. Nem is új ez a jelenség, hiszen már Görögország és a római birodalom pusztulása után megkezdődött a Nyugat még mindig fenn álló kulturális hegemoniája. Ez a nyugati kultúra Németországon keresztül jön hozzánk. Németország nyelvi tekintetben hozzáférhetővé teszi azt összes lakosai számára és mi – kullogunk hátul és aki német átültetésben nem ismerheti meg a világirodalom remekeit, vagy a modern tudományos irodalom termékeit, az ugyancsak várhat, amíg magyar tolmácsra talál.

Nem csupán gazdasági, hanem kulturális szempontból is vetkezünk tehát önmagunk ellen, ha kényelemszeretettől, vagy rosszul értelmezett hazaszeregetettől megfosztjuk magunkat a német nyelv nyújtotta számtalan előnytől.

A nőtisztviselők különböző egyesületei mind továbbképző tanfolyamok fentartói. Amikor tehát módot adnak a német nyelv tökéletes elsajátításához, megszerzik a nő-

tisztviselőknek a német nyelv tudásához kötött jobban javadalmazott állásokat, karrierét biztosítanak nekik, egyben pedig a nőtisztviselők általános műveltségét is emelik. Az a nőtisztviselő, aki munkájának teljes értékét akarja élvezni, okvetlenül tökéletesíti nyelvtudását.

A KELET ASSZONYAI.

Írta: BARAND MARGIT, Susak.

(Folytatás.)

Hogy a keresztény társadalom fölfogása a női erényről milyen brutális, azt nem nehéz példákkal illusztrálni.

Egy társaságban valamely újsághírt tárgyaltak, mely szerint egy leány öngyilkossá lett, mert valaki erőszakot követett el rajta.

„A legokosabb amit tehetett, hogy öngyilkossá lett, hiszen most már úgy se volt való semmire többé” – mondta valaki.

És az asszony, aki ezt a kijelentést tette, nem csupán a saját egyéni nézetét, hanem egy, a társadalom minden rétegét átjáró, általánosan uralkodó fölfogást tolmácsolt vele.

Az a szerencsétlen leány a fizikumában történt változás által szenvedett értékcsökkenést a legkiválóbb lelkitulajdonságokkal sem tudta volna kiegyenlíteni többé. Vagyis a mi erénykultuszunk nem mond egyebet, mint hogy az asszony emberi értéke egyenlő nullával.

Mennyire mélyen alatta áll ez a fölfogás a keleti népekének, ahol a bajader sincs elzárva attól, hogy lelke szépen és harmonikusan fejlődhesen, mert hiányzik a mi aljassá tenné, az emberek megvetése.

A föld egyetlen népe sem tekinti az asszony életét öncélnak, az asszonynak mindenütt csak annyiban van létjogosultsága, amennyiben a férfi érdekeit szolgálja. Természetes, hogy az asszony, akinek boldogulása mindig attól függött, mennyiben tudta a férfi tetszését megnyerni, mindig úgy fejlődött, ahogy a férfi érdeke kívánta. Ott, ahol a körülmények mostohasága folytán, a férfira nagy terhet rak a küzdelem a létért, ott az asszonynak csak mint munkaerőnek van értéke, mindenütt a világon. A jólét bizonyos fokán alul, az asszony sorsa egyforma minden népnél. A könnyebb megélhetés, a kedvező anyagi körülmények, melyek a férfit részben vagy egészen fölmentették a küzdelem alól a kenyérért, tették fényüzési cikké az asszonyt.

A keleti népek kultúrájának fénykorában, olyan fényűzés között, melyhez fogható a szerényebb méretekhez szokott Európában álmodni sem lehet, a mesébe illő tündérpaloták legszebb ékessége, az asszony sem maradhatott kultúra híjjával.

Az Ezeregy éjszaka regéiből tudjuk, hogy a művelt ázsiai szemében a szépség elválaszthatlan volt a szerénységgel párosult előkelő modor és a társalgás művészeté, nek fogalmától.

Testi szépség pedig művelt szellemmel párosulva olyan mint két egymással szembe állított tükör, megszázaszorozzák egymást. Nem csoda hát, ha ezek az asszonyok olyan szenvedélyeket tudtak ébreszteni mint a csupán földi gyönyöröknek élő II. Jezid arab szultán kegyencnöje, az ifjan elhalt Hababa, kinek tetemét a

szultán, a szokás és vallás tilalma ellenére, három napig magánál tartotta, és nemsokára bánatában maga is utána halt.

Az életvidám szultán ünnepélyei, melyeknek költő barátai adtak mélyebb szellemi tartalmat, soká kedvelt tárgyai voltak az arab költészetnek s még inkább szerelme a szép rableány iránt, melynek emléke a poézis dicsfényében él örökké az arab nép tudatában.

A művészetek kultusza minden időben elválaszthatlan volt a szerelem kultuszától. Vazantazena rajzolásal rövidíti meg a szerelmi sóvárgás idejét, Tsarudatta a művészi zene hallgatásába merülve, mint szellemi gyönyörűséget élvezzi szívének fájdalmát.

Abdulhaszan herceg és Semzelnihar egymás iránt érzett szerelme csak a zene és énekben talál méltó kifejezést; a művészetnek érzelmeik adnak mélyebb tartalmat s szerelmük a művészien szép kultuszában szellemül át.

A mohamedánok, kiknek vallása tiltja az emberi test ábrázolását, a zenét és a költészetet kultiválták leginkább minden szépművészetek között és úgy látszik, az asszonyok se mindig csupán mint előadó művészek. A krónikások följegyzése szerint a hetedik században uralkodó I. Muavia khalifa felesége Maizumah, nem kisebb embert mint felséges férjét csúfolta ki egy csipős gúnyversben, mely nagyon találó lehetett, mert a khalifa annyira megharagudott érte, hogy az asszonyt hazaküldte rokonaihoz.

A gazdag és termékeny Spanyolország meghódításával csúcspontját érte el az arab dicsőség, mely III. Abd Errahman személyében, ki Zsolt magyar fejedelemnek volt a kortársa, talált legméltóbb képviselőre.

Az arab uralom alatt, a természetből dúsan megáldott spanyol föld, egy olyan kultúra színhelyévé lett, mely a paradicsomot látszott a földre varázsolni.

Az arab építészet remekeinek legszebbjei közül való, Kordova közelében, a Guadalquivir partján épült nyaraló, melyet III. Abd Errahman emeltetett, kegyencnöje Azzáhra nevét adva neki.

Arab fejedelemről lévén szó, nyaraló alatt természetesen egész városrészt kell értenünk, melyről, a hozzá tartozó kertekkel együtt, mesés leírásokat hagytak ránk egykorú krónikások.

Az arany- és drágakövekkel díszített terem legszebb díszét képezték a falakra festett versek, melyeket a hárem hölgyei költöttek uruk és maguk mulattatására.

Abd Errahman, kinek dicsősége túragyogta Salamonét, idejében nagyszámú nyilvános könyvtár és körül, belül tizenhét főiskola, melyeket mohamedán nők is látogattak, szolgálta a tudományokat. Tudósok és költők alkották Abd Errahman, kora leggazdagabb uralkodójának állandó társaságát s az általános műveltség magas színvonalára jellemző, hogy ennek a fénytel teli kornak volt több annyira kiváló női költője, hogy azok műveit a főiskolákban magyarázták.

Asszonyi, de talán általános emberi szempontból nézve is, mennyire el kell törpülni a mi szellemi kultúránk értékének az araboké mellett, ha tekintetbe vesszük, hogy nálunk, ahol annyi frázis hangzik el a nő magaslatos hivatásáról, milyen keserves küzdelem, mennyi ellentét állás legyőzése árán vívta ki magának az asszony a tudományhoz, az élet egyik legbecesebb értékforrásához

való jogát, míg a mohamedán nő, ki látszólag játékszer csupán, éppen olyan műveltségre tehetett szert, mint amilyennel a legműveltebb férfiak bírtak. És hogy nem csupán külső ragyogásra számító, hanem a szív és kedély mélyreható kultúrája a szó legnemesebb értelmében gazdagította lényük varázsát, annak legszebb példája a keleti asszony ideál-típusa, Seherzade, aki míg látszólag csak mulattatni akar, elméje és szíve gazdagságának varázseréjével meggyógyítja a kedélybeteg szultánt. Nem igaz, hogy Mohamed megfosztotta az asszonyt lelkétől és hogy kizárta a túlvilági életből, ezt a mohamedán vallás sohasem tanította. Ellenkezőleg a keresztény társadalom követte el az asszonyon a legnagyobb lélekrablást, mikor a nő emberi értékének megbecsülése helyébe, a fizikai értelemben vett női erény kultuszát helyezte.

De hogy nem azt akarom demonstrálni, hogy a szellemi fejlődésre mennyivel alkalmasabb talajon éltek a keleti zsarnokok feleségei, mint az európai favágó oldalbordája, annak bizonyítására álljon itt a következő hiteles történeti anekdota.

Mikor Theophilus görög császár a 829-ik esztendőben Krisztus születése után, trónra lépett, mostoha anyja, Euphrozina, első dolgának tartotta, hogy őt illően megházasítsa. Ebből a célból egy nap összegyűjtötte palotájában a legelőkelőbb családok leányait s az ifjú császár, kezében aranyalmával, elfogódva járatta tekintetét a szemkápráztató sorokon, hogy közülök leendő élettársát kiválassza. Tekintete újra meg újra egy Ikazia nevű fiatal hölgyön akadt meg s melléje lépve, szinte megdöbbenve a leány rendkívüli szépségétől, a következő szavakra fakadt: „Egy asszony által jött minden nyomorúság a világra”.

„De asszony által jött a megváltás is a világra” vágott vissza a leány.

A császár zavartan húzódott félre a leány mellől, ki sokkal szebbnek látszott neki, mint amilyennek egy asszonynak lenni szabad s az aranyalmát átnyújtotta a szintén nagyon szép Theodorának, ki szerényen és szótlanul állt ragyogó vetélytársnője mellett. A szép császárné sohasem adott alkalmat az udvari krónikásoknak, hogy valami elmésséget följegyezzenek róla s Theophilus császár holtig azon boldog tudatban élhetett mellette, hogy ő az okosabbik.

Íme, ami egy művelt keleti zsarnokot elragadtatásba hozott volna, az asszony lelke, az visszariasztotta a barbár keresztény császárt.

A nagy elméleti képességekkel megáldott vagy megvert Ikazia, kolostorba vonult, hol mint vallásos költemények szerzője vált híressé. A szellemszegény Theodora pedig, korán özvegységre jutva, mint kiskorú fiának gyámja, uralkodott a trónon, olyan rosszul, mint amilyen fényesen egy másik Theodora uralkodott ugyanazon a trónon, háromszáz évvel előtte.

Akár a pogány görög, akár a hindu vagy az arab kultúra fénykorát tekintjük, mindenütt azt látjuk, hogyan igyekszik az asszony nemcsak fölületes társadalmi, hanem igazi mély tudományos műveltségre szert tenni, mivel elfinomodott ízlésű urának így tetszett jobban. A görög hetairák és az arab háremhölgyek asszonyi értékük emelését akarták azzal elérni, hogy filozófiai kérdések boncolásába mélyedtek vagy verseket írtak, csupán a durvább európai ízlés tartja a tudományt a női szépség ellenségé-

nek. Semmi sem bizonyítja jobban barbár voltunkat, minthogy Európa irodalmában a tudós nő csak mint karikatúra szerepelhet. sőt vannak, akik azon agódnak, hogy a jövő asszonya, amennyit nyer szellemi tartalomban, annyival szegényebb lesz báj dolgában.

Ez a téves esztétikai felfogás, a téves erkölcsi felfogásban gyökerezik, melyet a kereszténység askétai szelmeleme tukmált az emberiségre.

A Kelet társadalmá megbecsüli az asszonyt, asszony voltáért, a keresztény megveti érte.

A műveltség azon a fokán, mikor a kultúrember az érzéki gyönyör és szellemi élvezet harmonikus összeegyeztetésére törekszik, a keleti férfi eljutott természetszerűleg odáig, hogy megbecsülje az asszony lelkét.

A keresztény nőnek, ha becsülésre igényt tartott, meg kellett magában tagadnia az őt Évát, s a társadalom megtette ezért angyalnak. De mivel csupa angyal rosszul szolgál a férfúi érdekeknek, természetszerűleg bestiává kellett süllyednie a női nem másik részének. A nő, mikor kényszerítették, hogy vagy démon legyen vagy angyal, ki lett forgatva minden jussából a földhöz. A férfiak átengedték nekünk a mennyet és a poklot, csakhogy ők egyedül uralkodhassanak a földön.

A kereszténység, mikor a nő vele született, természetes morálja helyébe, mely úgy szól, hogy csak annak adja magát, akit szeret, a törvényes szerelem babonáját tette, elpusztította az asszony lelkében a harmonikus fejlődésnek lehetőségét is.

A mi társadalmunkban, mely az asszony lelke helyébe az üvegbura alatt őrzött női erény kultuszát helyezte, hiába keressük azt, mi a kelet tündéresszonyait minden más asszonyok fölébe helyezi, hogy csodás harmóniában egyesül bennük a szellemi és érzéki varázs, mint egy a mieinknél magasabb erkölcsi felfogás nyilvánulása.

Grethcen talán a legvonzóbb női alakja nemcsak a német, hanem egész Európa irodalmának, de ő nem a kultúra nevelése, sőt ellenkezőleg, azért ragad ellenállhatatlanul magával, mert lelke megőrizte romlatlan üdeségét, egész asszonyt varázsát, ahogyan a teremtő természet kezéből kikerült. Elbuknia is azért kell, lelki tisztasága dacára is, mert ellenkezésbe kerül a mi erkölcsi fölfogásunkkal, melynek a forma minden, a lényeg semmi.

Mikor Jókai hatalmas fantáziájában alakot öltött női eszményképe, mikor a művész megsejtő ösztönével egy lakatlan szigetre helyezte legpoétikusabb női alakját, Noémit, azzal nem mondott egyebet, minthogy a mi keresztény kultúránk ellensége a nőnek.

Petrarca míg Laurát isteníttette halhatatlan verseiben, addig prózában, egyidejűleg egy másik nőt is szeretett, akiről csak annyit tudott meg az utókor, hogy néhány gyermekkel ajándékozta meg a költőt.

(Folytatjuk.)

A NŐMOZGALOM KÍNÁBAN.

A mennyei birodalom asszonyai is kezdenek lethargiájukból felocsúdni. A szomszédos Japán példáját kezdik. Kínában is követni. 1891-ben követelte a kínai szemle „Kang-Hou-Vei”, hogy a kínai nőt ugyanazok a jogok

illessék, mint a férfiakat. S ezen biztatás termő talajra talált. Ma már van Kínában női reform-egyesület, amelynek tagjai a legelőkelőbb társadalmi osztályok női. Így pl. egy gazdag tao-tai-nak a lánya, Szin-Feng-Szi. egész vagyonát arra költi, hogy fiatal kínai lányok Japánban tanulhassanak. Egyik helytartónak a felesége a „Nin-Pao” feminista lapot alapította. Nemrég meghalt egy kínai asszony, Vou-Fang-Lau. Kitudódott, hogy e nőt az anyósa tudatosan agyonkínózta azért, mert az a nőmozgalomhoz szított. Midőn e kegyetlenség nyilvánosságra jutott, általános felháborodás támadt. A tartomány legfőbb hivatalnoka elrendelte, hogy e némben leányiskolát alapítson a tőle agyonkínzott menyevnére.

Egy másik hivatalnok feleségével és két lányával együtt együletet alapított az elkorcsosított lábak szokása ellen. Ezen ligának egyik feladata, energikusan föllépni e barbárságok ellen. Már igen sok a híve és elérte azt a sikert, hogy a kínai miniszterek feleségei kijelentették, hogy ezen liga irányával és céljaival teljesen egyetértenek. A kínai nőknek egyre előbbre törő emancipációjáról így nyilatkozott a legnagyobb kínai hírlapok kiadója, a most New-Yorkban élő Li-Szum-Ling, a „Tribune” levelezője előtt: „Van több tucat feminista lap Kínában. Négy nagy újság, amely tisztán a nőnek szól, Kantonban jelen meg, öt vagy hat Sanghaiban és ugyanannyi a mennyei birodalom minden más nagy városában. E lapok, amelyeket kínai nők számára szerkesztenek, legfontosabb művelődési forrásai a kínai nő tudományozójának és neki a világ összes új híreit szolgáltatja. Azonfelül van még egész sora a heti és havi szemléknek nők részére. Az új nevelési rendszer szintén a lehető legnagyobb szabadságot biztosítja a női nemnek. Mindenütt leányiskolák nyíltak meg, a nagy városokban vannak női főiskolák is, amelyekben foglalkozhatnak a kínai klasszikus irodalom, idegen nyelvek és más művelődési ágak tanulmányaival. Magában Kantonban van 10–20 ilyen főiskola, amelyeket gazdag emberek leányai látogatják. A fiatal kínai hölgyek többnyire idegen családoknál laknak és egészen önállóak. Legjobban ajánlja a nőt az alapos műveltsége, és a diákkisasszonyok többnyire 16-19. évükben mennek férjhez.

SZEMLE.

Új női pálya a gyermekvédelem terén.

A belügyminiszter Krausz Ellát a szegedi állami gyermekmenhely ellenőrévé nevezte ki. Ez az első eset, hogy nőt ilyen minőségben alkalmaznak. Krausz kisasszony 2 ½ évig volt a budapesti egyetemen bölcsészethallgató,

közbejött akadályok miatt azonban tanulmányait félbeszakította. Másfél év előtt mint rapidíjas került a szegedi menhelyhez, ahol olyan kitűnő munkaeuróknak bizonyult, hogy Turcsányi igazgató előterjesztésére a belügyminiszter, mint első női ellenőrt kinevezte, A szükséges kvalifikáció megszerzésére 2 évet engedélyeztek neki.

Nők a Kopenhágai Község-tanácsban. Most zajlottak le az első községi választások, amelyeken a nők is gyakorolhatták választójogukat. Ez alkalommal 7 nőt választottak a község-tanácsba, A 7 megválasztott közül 2 a radikális, 2 a konzervatív, 2 a szocialista párt-hoz tartozik, 1 pedig pártonkívüli.

A svéd király a nők választójogáért. A svéd választójogi szövetség egy küldöttsége járt a királynál, aki legmelegebben érdeklődött az előadott kérdés iránt, Gusztáv király megígérte, hogy a nők választójogának törvénybe iktatását siettetni fogja.

A nők választójogának haladása Amerikában. Washington parlamentje 70 szavazattal 18 ellen, szenátusa 30 szavazattal 5 ellen elfogadta a nők választójogát. – South Dakota parlamentje 34 szavazattal 9 ellen fogadta el. – K a n s a s törvényhozó testülete 59 szavazattal 57 ellen.

Angol statisztika. Az Albany Review-ban közzétett statisztika szerint Angliában több mint 57a millió a kenyérkereső nők száma. 867.000 a szövőipar, 903.000 a ruházatkodási (konfekció), 805.000 a kereskedelem és körülbelül 100.000 a földművelés terén működik. Tanítónő van 200.000, zenével és művészettel megkeresi kenyerét 44.000, gyermekápoló.

Az alkoholelles mozgalom köréből. A holland abstinensek arra törekednek, hogy megadják a községeknek ama jogot, hogy önönmaguk döntsének a szesz italok kímérése fölött. Az abstinens-egyesületektől egyes községekben megejtett próbaszavazás kimutatta, hogy a nagykorú férfiak és nők nagy többsége csak azért túri a sör, bor és pálinka kímérését, mert a törvény nem ad nekik arra módot, hogy tőle szabaduljanak. Az elmúlt év november havában megejtették a hatodik próbaszavazást Smallingerland fríz községben. Számos népgyűlést tartottak ez ügyben, terjesztettek egy „népszavazati újságot” és így előkészítve a közvéleményt, a 6100 nagykorú lakosnak házhoz küldték a szavazati lapokat, amiket szavazatszedő-bizottságok, amelyben mindig egy-egy nem-abstinen is volt, lezárt választási urnákban begyűjtötték. Pénteken, november 20-án a polgár mester és az egyik ülnök jelenlétében folyt le a beadott szavazatok nyilvános megszámlálása. 6035 beadott szavazat közül érvénytelen volt 42, fehér meg 377. A többi 5616 szavazó közül kívánta: a korcsmák korlátlan számát 114, még pedig 75 férfi és 39 nő; a mai állapotot (italmérési jogot): 801, még pedig 479 férfi és 322 nő. a korcsmák számának megszorítását 1059. t. i. 559 férfi és 500 nő; a szesz italok kímérésének teljes beszüntetését 3642, azaz 1734 férfi és 1908 nő. Smallingerlandban tehát a beadott érvényes szavazatok 65%, az összes nagykorúaknak mintegy 65½-a kívánta a helyi tilalmat az alkoholra. – A német abstinensek Majna mellett Frankfurtban 1908. október elején megtartott hatodik gyűlésén elhatározták, hogy Németországban hasonló próbaszavazásokat készítsenek elő.

Munkásnők otthona. Stockholm városa 1 ½ millió márkával felépített két munkásnő-otthont. A lakásokban van központi fűtés, vannak közös mosókonyhák, fürdőszobák és konyhák. Van ezenkívül még az egyszobás lakásnak is külön udvara, ruhátára és úgynevezett tea-főző-konyhája. E konyha kis ablakos kamra vízvezetékekkel és gáz-réchaud-val; csak arra szolgál, hogy benne kisebb ebédeket elkészítsenek. A praktikus berendezés lehetővé teszi a lakások olcsóságát. Az

egyszobás lakás ára – fűtéssel együtt – évi 200-250 korona, és még ily ár mellett is azt remélik, hogy marad majd főlöszleg újabb községi munkásnő-otthonok felépítésére.

Női munka a Svájcban. Az összes nem háziipari üzemből dolgozott 1,103.580 férfi és 655.883 nő, tehát 62.7% férfi és 37.3% nő. Már az utolsó népszámlálás kimutatta, hogy mindinkább több és több nő lép kereseti pályára. Az üzemekben dolgozó 655.883 nő foglalkozásai a következőképen oszlanak meg: a) nyers termékek nyerésével foglalkozó 796.525 egyén közül 334.487 (41.7%) a nő; b) 625.502 iparos és kézműves közül 184.531 (29.5%) a nő; c) 217.908 kereskedéssel foglalkozó közül Jí5.823 (53%) a nő; d) forgalmi alkalmazott van összesen 86.798; ebből 10.849 (12.5%) a nő; e) szabad foglalkozást űző 32.730 közül van 12.193 (37.3%) nő. Az egyes üzemekben elfoglalt nők zöme az a) osztályra jut; itt több a nő, mint a többi négy foglalkozási osztályban együtt és emellett nem szabad elfelejtenünk, hogy számuk még jobban emelkedne, ha beszámítanék a Ve hektárnál kisebb gazdasági törpeüzemeket. 10.000 ösfoglalkozásból élő ember között van 1890 nő, körülbelül a dolgozók egyötöd része. A nyers termények nyerése után legtöbb a nő az ipari üzemekben; 10.000-re 1049 nő jut, tehát az egész egytizedénél több. Harmadik sorban a kereskedelem áll.

Külfölkélek. „La Française” szerkesztősége elhatározta, hogy rendszeres összejöveteleken alkalmat ad a Parisban megforduló különböző nemzetbeli feministáknak a nőmozgalom nemzetközi kérdéseinek megvitatására. Az összejöveteleket minden hó negyedik vasárnapján tartják Parisban „La Française” szerkesztőségében 49. Rue La-fitte. – A Nemzetközi Nőszövetség 1909. június havában Torontóban (Kanada) tartja meg nemzetközi nőkongresszussal egybekötött ötödévi közgyűlését. – A német radikális nőegyesületek szövetsége nemzetközi körkérdéssel megállapította, hogy a nők Hollandiában, Franciaországban, Svájcban, Dániában, Norvégiában, Egyiptomban, Kanadában, az Északamerikai Egyesült-Államokban és Ausztráliában folytathatnak ügyvédi gyakorlatot. Ezeket kívül azonban sok más országban végezhetnek jogi tanulmányt. – A berlini színésznő Wangél Hedwig, a kiváló művésznő kezdeményezésére szociálpolitikai egyesületek alakítottak. – A Rómában élő francia szobrász, Marcella Lancelot-Croce 58 pályázó közül elnyerte a hivatalos Carducci-pályázat első díját. – Török nők kérvényt intéztek a kormányhoz, hogy engedje meg nekik a parlament karzatainak látogatását. – Dr. Anna Tumarkint, a berni egyetemen a filozófia rendes tanárává nevezték ki. – A finn parlament feloszlata előtt községi törvényt alkotott, amely a nőknek a férfiakéval teljesen egyenlő aktív és passzív községi választójogot ad. – Mrs. William Vanderbilt egy millió dollárt adott minta-munkáslakások építésére. – A világhírű Colonne-hangversenyen első ízben történt, hogy női karmester dirigálta a zenekart. Susanne Maurice Maquet asszony jutott elsőnek e kitüntetéshez.

IRODALOM.

Helyszüke miatt az „Irodalom” rovata e számból kimaradt.

Aki még nem ismeri a „Klausz” csokoládét, kóstolja meg: mindig ezt fogja vásárolni.

A Gyermekevődő Liga melléletét olvasóinl figyelmébe ajánljuk!

Kávéházakban, Klubokban kérjük A Nő és a Társadalmat!

VÁZSONYI-PENSIÓ

előkelő otthon hölgyek és családok számára,

Arany János utca 5. I. és II. em. Telefon 113-63,

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA
V., Asany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagsági díj tetőzés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6–8-ig.
Magántanítónők elbe-
lyezése ugyanekkor.

MEGHÍVÓ

a Feministák Egyesületének 1908. évi április 15-én, csütörtökön délután 6 órakor az egyesület helyiségében
(V. kerület, Mária Valéria-utca 12.) tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés a lefolyt egyesületi évről.
3. Pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése.
4. **Ügyvezető, 24 választmányi tag és 3 választmányi póttag választása.**
5. **Esetleges indítványok (az alapszabályok 10. §. 4. pontja szerint 8 nappal a közgyűlés előtt írásban nyújtandók be).**

Kérjük tagtársainkat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni, ott teendő indítványaikat idejekorán benyújtani és hogy a határozatokra befolyást gyakorolhassanak, tagsági díjaikat pénztárosunk főtjelzett címére sürgősen beküldeni sziveskedjenek. (Az alapszabályok 10. §-ának 5. pontja szerint; „a közgyűlésen az összes tagok megjelenhetnek, de a tárgyalásokban és szavazásban csak azok vehetnek részt, akik tagsági díjukkal hátralékban nincsenek.”)

Tekintettel a politikai helyzet bizonytalanságára. áprilisi munkatervünk egyetlen biztos pontja a közgyűlés alapszabályszerű megtartása. Teljes erőnket, mind egyenkint, mind együttesen, a béke érdekében Kifejtendő propagandára kell fordítanunk, nehogy hosszú időre elveszítsük mindennemű kulturális munka lételemét.

Ne mulassza el egyikünk sem, hogy mindenütt, szűk körben és a nyilvánosság előtt egyaránt, szembeszállva a brutalitás híveinek fölényes mosolyával és gúnyos kacajával, ahol csak erre alkalmat szerezhet, megértesse a háborúnak atavisztikus, a mai kor műveltségével összeférhetetlenül civilizálatlan jellegét, az egész társadalom mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, technikai és tudományos haladására gyakorolt bénító hatását, az emberi faj fejlődését hátráltató, boldogulását megsemmisítő destruktív befolyását.

Akik tudományos érvekkel kívánják e tevékenységük alapját megvetni, azoknak egyesületünk könyvtárában szolgálunk bő anyaggal.

Máris jelentős lépést tettek a magyar nők a béke érdekében: egyesületünk vendége, Martina G. Kramers, a Nők Nemzetközi Szövetségének és a Nők Választójogi Világszövetségének titkára, Budapestben időzése alkalmával, márc. 23-án, meglátogatta a Művészet és Művelődés Egyesületet és ott Rosenberg Augusztia kérésére a béke érdekében szólalt fel egy házihangver-

seny közönsége előtt. Utána Zipernovszky Károlyné és Schwimmer Róza tagtársaink békeakcióra buzdították a magyar nőket; e buzdítás eredménye gyanánt azonnal 11 egyesület elnökei fordultak sürgőnnyel királyunkhoz, kérve az osztrák-magyar-szerb konfliktusnak a hágai választott bíróság elé utalását: Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének béke- és választott bírósági szakosztálya (Zipernovszky Károlyné elnök); Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre (Grúz Albertné elnök)? Budapesti Dávid Ferenc-Egylet (Percelné Kozma Flóra alelnök); Feministák Egyesülete (Glücklich Vilma ügyvezető); Nőtisztviselők Orsz. Egyesülete (Gergely Janka alelnök); Aradi Nőtisztviselők Egyesülete (Schwimmer Rózsa elnök); Szombathelyi Nőtisztviselők Egyesülete (Greisingerné K. Ilona elnök); Temesvári Nőtisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete (Kádár Györgyné elnök); Nagyváradai Nőtisztviselők Egyesülete (Leinwand Etel elnök); Balmazújvárosi Földművesasszonyok Egylete (Bordás Istvánné elnök); a Magyar Szent Korona országainak Békeegyesülete (Zipernovszky Károly elnök).

Percelné Kozma Flóra tagtársunk felszólítására újabb 4 egyesület elnökei egy nappal később hasonló tartalmú sürgőnyt küldtek a kabinetirodába. Bármily nevétségnek tartásuk a háború fatalisztikus hívei: mi bízunk benne, hogy királyunknál, aki teljes életében a béke fentartására törekedett, a magyar asszonyok kérése nem hangzik el minden hatás nélkül.

De bízunk abban is, hogy a mai kor színvonalán álló magyar asszonyok megértik feladatukat, és éppen olyan hősiességgel szállnak szembe az ósdi előítéletekkel, az ó- és középkorból fenmaradt harcias ösztönökkel, mint ahogy ősanyáink megértették a maguk korában az akkori asszonyok feladatát és szembeszálltak az ellenség harci támadásával. Az ellenség – ha vértelen sebeket okoz is – ma semmivel sem kevésbé

veszedelmes; nem egyszer nagyobb bátorság kell az ilyen szellemi harchoz, mint a fegyveres csatához.

De nincs áldozat, amelyet meg ne kellene hoznunk azért, hogy az emberek ezreinek feláldozásával járó háború megakadályozásában résztvegyünk.

Márciusi krónika. Alig volt hónap egyesületünk életében, amely gazdagabb lett volna felemlítésre méltó eseményekben, mint a most lefolyt március; és mégis – sajtószerű ellenmondás – soha rövidebben referálnunk nem kellett. Két ok kényszerít reá: 1. helyszűke, mert egyesületünkre nézve mindig fontosabb az új munka kitűzése, mint a már elvégzettnek emlegetése; 2. az a körülmény, hogy a napisajtó országszerte bőségesen tárgyalta egyesületünk múlt havi munkásságát.

Mrs. Carrie Chapman-Catt, a Nők Választójogi Világszövetségének elnöke, március 6-ától 22-éig Magyarországon tartózkodott és Budapesten 2 nyilvános és 1 egyesületi, Nyitrán, Nagyváradon, Temesvárott, Aradon, Kaposvárott, Pécsen és Szombathelyen egy-egy előadást tartott; mind fényes szószóki tehetségének varázserejével, mind egyéni tulajdonságainak kiválóságával és harmóniájával az emberek százeit nyerte meg a nők politikai jogaiért folyó küzdelem számára.

Az erejét szinte túlhaladó nagy fáradtságért, mesés áldozatkészsége jutalmául nagy vezértünk csak egy jutalmat kívánt: hogy minél számosabban látogassunk el az április 25. és május 3. közt Londonban tartandó választójogi világkongresszusra; egyesületünk készséggel ad útbaigazítást mindenkinek, aki hajlandó követni ezt a páratlanul kedvesen – egyesületünk zártkörű összejevetelén – előadott meghívást.

Martina G. Kramers, a Nők Választójogi Világszövetségének titkára, március 21-én, Mrs. Chapman-Catt utolsó budapesti előadásával egyidejűleg, a Hollandiában folyó választójogi küzdelmet és annak indító okairól tartott érdekes előadást.

A lakásnyomorúság megszüntetése érdekében március 12-én értekezletet tartottunk, amelyen Schwimmer Rózsa tagtársunk ismertette a központi háztartás rendszerének gazdasági, kulturális és pedagógiai előnyeit és ajánlotta annak felhasználását mind a közép-, mind a munkásosztály részére építendő házakban, az anyagi szempontok szerint változtatható módon. Palóczy Antal tanár, dr. Forbát Imre műegyetemi tanár, Zipernovszky Károlyné tagtársunk, dr. Bródny E r n ő országgyűlési képviselő, Lassné Spiró Hanna tisztviselő és dr. Kohlbach Bertalan főgimnáziumi tanár felszólalásai után az előadó zárszavában válaszolt a felhangzott ellenvetésekre. Az értekezlet végül határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében egyesületünk felír a székesfőváros tanácsához és kéri mind a közép-, mind a munkásosztály számára központi háztartásra berendezett házak építését.

Ugyané tárgyban egyesületünk számos tagja és a központi háztartásnak más hívei kérvénnyel fordultak a székesfővárosi tanácshoz, hogy a most építendő bérházak közül néhányat – a város más-más környékén – központi háztartásra alkalmas berendezéssel lásson el.

Februári gyűjtésünk, noha annak eszméje csak későn merült fel, már az idén is szép összeget juttatott egyesületünknek; kitűnő tanácsot is kaptunk a gyűjtés fejlesztésére: tényleg nem logikus, hogy 30 napra osszuk fel az ellátásunkra szánt összeget, mikor az évnek 7 hónapja 31 napos. Ezután minden évben február utolsó 3 napját, szökőévekben utolsó 2 napját fogjuk a megtakarítás napjainak tekinteni. Köszönjük az élcelődők jó-

tanácsát! Adományait eddig beküldték: dr. Auer Pál 2, Behr Hilda 5, Békássy Elemérné 10, Bohn Hermin (Temesvár) 1, dr. Dimer Gusztáv 10, Dirnfeld Erna 4, Frankfurter Ella (Trieszt) 10, Grossmann Janka 2, Grossmann Juliska 2, Grün Alfrédné (Nagytapolcsány) 5, H. M. 5, Huzella Gyuláné (Nagyvárad) 20, Irsai Arturné 5, Kántor Alfrédné 10, Kármán Márta 4, Kozmáné G. Klára 3, b. Kornfeld Zsigmondné 10, Kovács Ödönné 5, Kurzweil Gáspárné (Érsekújvár) 10, K. G. és N. N. (Fiume) 6, Marton Irén 1, Meiler Arturné 10, Meller Ernőné 10, Möller Dénesné 4, Nagy Oszkár 2, Perczelné Kozma Flóra 20, dr. Popper Tódor 6, Rótt Józsefné 5, Rudó Kornélia 10, Schickedanz Albertné 5, Schwimmer B. Miksáné 5, Spitzer Gyuláné (Nagytapolcsány) 10, Steiner Józsefné 10, Steinberger Gizella (Tiszaujlak) 4, dr. Steinberger Sarolta 10, Szirmay Oszkár 5, Szirmay Oszkárné 6, Turcsányi Imréné (Szeged) 4, Zemplényi Lászlóné (Herczeghalom) 10, Zipernovszky Károlyné 10 K.

A gyűjtés összege eddig 266 K; több tagtársunk jelezte, hogy még ezután szándékozik a felhívásnak eleget tenni s így remélhetjük, hogy már ezidén számottevő összeg fölött fog rendelkezni egyesületünk e kitűnő gondolatból folyólag, amelynek jövőben anyagi eredményén fölül nevelő hatása is lesz mindannyiunk gazdalkodási képességére. Hálas köszönet érte a felhívás szétküldőinek: Szirmay Oszkárné, Perczel Ferencné, Meller Arturné és Zemplényi Lászlóné tagtársainknak.

Legutóbbi kimutatásunk	1969.90
Mai kimutatásunk	266. –
	K 2235.90

A londoni kongresszus. Az április 26-tól május 3-ig tartandó választójogi kongresszus ideiglenes programja a mozgalomra nézve fontos munka nagy anyagát öleli fel. A komoly munkaüléseket London szociális intézményeinek megtekintése és több hivatalos fogadtatás szakítja meg. Egyesületünket: Schwimmer Rózsa, Mellemé-Miskolczy Eugénia, Engel Berta, Trombitás Erzs, Schlanger Melánia, Salamon Jenny, Steinberger Gizella, és Pogányné-Dorris Lilian képviselik. Egyesületünkön kívül a Nőtisztviselők Országos Egyesülete, a Balmazújvárosi Földműves Asszonyok Egyesület és valószínűleg több más testület is képviselteti magát. Érdeklődőknek a programra, utazásra, stb.-re vonatkozó felvilágosítással szolgál a politikai bizottság. (VII, Elemér u, 36.)

Új gyógyintézet a főváros központján.

A főváros egészségügyi intézményeiben egy régen érzett hiányt pótol, úgy központi fekvése. mint berendezéseinek tökéletessége által Dr. Pajor szanatóriuma és vízgyógyintézete. Vas utca 17. szám alatt épült új palotájában. Leggondosabb gyógykezelésben részesülnek, itt bel-, ideg-, szív-, és légzőszervi betegek.

Diétikus konyhája a gyomor-, bél- és cukorbetegség különleges igényeit szolgálja.

Külön sebészeti, bőrbeteg és Röntgen osztályai is vannak. A főváros előkelő szakorvosai közül szabadon választhatnak a betegek.

Külföldi meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESETÉSEI.

Postatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrássy-út 83.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

MEGHÍVÓ

A Nőtisztviselők Országos Egyesülete 1909. évi április hó 25-én d. u. 3 órakor a Kereskedelmi és Ipar-Kamara dísztermében (V., Szemere-utca 6.) tartandó

XI. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. A választmány évi jelentése. 2. Pénztári jelentés. 3. A jövő évi költségvetés megállapítása.	4. Elnök és választmány választása. 5. Esetleges indítványok.*

* Alapszabályaink 23. §. 5. pontja értelmében csak azok az indítványok tárgyalhatók a közgyűlésen, melyek 8 nappal előbb írásban a titkárnál bejelentettek.

Közgyűlés után közös vacsora fél 8 órakor az alkoholfmentes étteremben (IV., Királyi Pál-utca és Kálvin-tér sarkán.) — A lap olvasói más meghívót nem kapnak, miért is kérjük tisztelt Tagtársat, hogy fenti meghívót figyelembe venni és a közgyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjék.

ÖSSZEJÖVETELEK ÁPRILIS HAVÁBAN:

7-én este ½9 órakor utolsó idej szerdai összejövetel. Előadó: Grossmann Janka.

18-án vasárnap d. e. 9 órakor: Kirándulás; találkozás az egyesületben.

25-én d. u. 3 órakor közgyűlés (lásd fenti meghívót).

Márciusi krónika. Márciusi 6-iki estélyünkről csak a legnagyobb öröm és elismerés hangján emlékezhetünk meg. Az öröm hangján azért, mert estélyünk ez évben minden tekintetben felülmúlta várakozásunkat. Az elismeréssel pedig azoknak adózunk, akik az estély óriási sikerét előidézték. Elsősorban tagtársainkat illeti a köszönet, akik felülmúlták eddigi nagy sikereiket is, de köszönettel adózunk a hangverseny közreműködőinek is, névszerint: Jászai Mari, Ch. Révy Aurélie, Ötvös Gitta, Dienzl Oszkár és Rózsahegyi Kálmánnak.

Ipartörvény. Az ipartörvény tervezet megvitatására egybehívott szaktanácskozmány márc. 22-én kezdte meg tanácskozásait. Egyesületünket Grossmann Janka, Pogány Paula, alelnökök, Wilhelm Szidónia titkár, Szabados Klotild háznagy és Schwimmer Rózsa vál. tag képviselik az anketén. A tanácskozásról annak befejezése után összefoglaló tudósításban fogunk beszámolni.

Szerdai összejöveteleink a múlt hónapban is megfeleltek hivatásunknak, amennyiben tagtársainknak alkalmat adtak, hogy jó, művelő előadást hallgassanak meg kartársaik körében. Előadást tartottak Sellő Miksa, dr. Besnyő Béla, dr. Steinberger Sarolta és Faber Oszkár. Deutsch Ibolya és Dörner György hegedű-zongora kettőse követte a 24-én tartott előadást. Egy rendkívüli összejövetelt is rendeztünk a női választójogi világszövetség titkára: Martina G. Kramers budapesti tartózkodása alkalmával.

Az elmúlt hónapban egy kitűnően sikerült kirándulást rendeztünk és a M. I. E. N. K. kiállítását testületileg megtekinttük.

Adományok. A kereskedelmi bál tiszta jövedelméből 200 koronát juttatott egyesületünknek. Rotter Paula tagtárs igen szép fali tükröt ajándékozott az egyesületnek. Üdültelepünk javára befolyt tagtársaink részéről: Wiener Margit 10 kor. Vrssich Matild 4 kor. Borsodi Aranka gyűjtése 5 kor. Braun Mici gyűjtése 5 kor. Vágó Jolán kor. Hochstädter Mariska 1 kor. szerda esti adakozások 2 kor. 94 fill. Befizetési lapot gyűjtöttek: Böhm Margit és Boskovitz Aladár.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nőtitisztviselői. Az ország legelső pénzügyintézetének nőtitisztviselői férfikollégáikkal szemben eddig nagyon háttérbe szorultak. Most végre jó hírek jönnek a Kereskedelmi Bankból: megszűnt a nőtitisztviselők legnagyobb sérelme, eltörölték az előbbrejutás legfőbb gátját, a fizetési maximum indokolatlan és igazságtalan intézményét. Eddig 1200 korona törzsfizetésnél a legképzettebb, leghasználhatóbb nőtitisztviselő sem jutott többre. A legjobb esetben ötvenként 120 korona korpótlék élvezetébe lépett. A fizetési maximumot ez év elején az igazgatóság eltörölte, a már megszavazott korpótlékokat érvényben hagyta, éppúgy a múlt évben megszavazott 10% drágasági pótlékokat is. A törzsfizetés után a férfítisztviselőkkel teljesen egyenlő lakbér jár és egyenlő az elbánás a nyugdíj tekintetében is. Csak egy lépést kell a bank igazgatóságának még megtenni, hogy minden tekintetben például szolgálhasson más intézeteknek: eltörölni a nőtitisztviselői részére még most is fennálló házassági tilalmat. E híradáshoz csak annyit fűzünk hozzá, hogy a bank igazgatósága e

kedvezményeket nem spontán adta meg-, hanem az érdekelt nő tisztviselők kezdeményezésére. Szolgáljon ez okulásul más intézetek nőtisztviselőinek is.

Az ipartörvény és a nők. Addig, a míg a nők aktív és passzív politikai joguk gyakorlásával maguk nem intézhetik a rájuk is vonatkozó törvényeket, értékes surrogatumnak tekinthető a törvények alkotása előtt kikért véleményük figyelembevétele. Hogy korunkban szociális törvényeket nem lehet a nők kívánásainak figyelembe vétele nélkül hozni, bizonyítja az is, hogy Magyarország első nagy szociálpolitikai törvénye, az 1901-iki gyermekvédelmi törvény alkotása előtt, enquetét hívott egybe a belügyminiszter, a melyre nőket és férfiakat egyaránt meghívott. Az ipartörvény tárgyalására egybehívott enquetéjére a kereskedelmi miniszter meghívta a Nőtisztviselők Országos Egyesületét is, a mely 5 taggal képviselteti magát.

Leánytanulók a fiúk kereskedelmi iskolájában. Bár szerte az országban élénk kívánság áll fenn arra nézve, hogy a leányok számára nyissák meg a fiúk középiskoláit, a közoktatásügyi kormány ezt csak kivételes esetben teszi meg. Így Nagyváradon 3 leánynak (Sarkadi, Skolárszky és Szabó) engedték meg a kereskedelmi fiúiskola rendszeres látogatását.

Szombathely.

Legutóbbi választmányi ülésünkön titkár beszámolt egyleti életünk eddigi legszebb estéjéről, melyen Mrs. Chapman-Catt, a választójogi világszövetség elnöke és Glücklich Vilma, a budapesti Feministák Egyesületének ügyvezetője tartottak előadást. Chapman-Catt asszony azt fejtegette, hogy miért kívánatos, szükséges és természetes a nők mai megváltozott társadalmi és gazdasági helyzete mellett a női választójog. Glücklich Vilma pedig, miután az angol előadást a legmintaszerűbb precizitással tolmácsolta, a mostani háborús idők alkalmából egy nagyon aktuális témával, a békemozgalommal foglalkozott. Mindkét kiváló vendégünket osztatlan érdeklődéssel és tetszéssel hallgatta a közönség. Ez a két rendkívüli nő, akiknél a legkiválóbb lelki és szellemi tulajdonságok egyéni bájjal és igazi nőiességgel vannak párosulva, meggyőzték a hallgatóságot arról, hogy a feminista elveknek való hódolás, sőt azok hirdetése nem zárja ki azt, hogy az illető feminista minden ízében valóban nőies legyen.

A választmány örömmel vette tudomásul, hogy állasközvetítésünk forgalma a legutóbbi időben élénkebb lett; sajnálatos azonban, hogy a tisztviselőnők nem becsülik eléggé saját munkájukat és annyira igénytelenek, hogy akárhányszor vállalkoznak valamely munkára jóval olcsóbb fizetésért, mint amennyit az illető munkaadó fizetni hajlandó volna.

Az egyesület törekvéseivel szemben való fokozottabb érdeklődés felkeltése céljából elhatároztuk, hogy vitákat rendezünk és a választmányi üléseken rendes tagok is jelen lehetnek.

Taggyűjtés érdekében körlevelet bocsátunk ki, melyet a működő, de egyesületünkön kívül álló tisztviselőknök és a női kereskedelmi tanfolyam hallgatóinak küldünk meg. Vidéki agitáció érdekében pedig elhatároztuk, hogy a vármegye nagyobb vidéki központjain, Körmenten, Sárváron, Muraszombatban előadásokat tartunk; egyes választmányi tagok már jelentkeztek is előadóknak.

Singer Rózsi jegyzőnk férjhez menván, Szombathelyről eltávozott. Ez alkalommal mondunk köszönetet tisztsége pontos teljesítéséért. Addig is, míg a közgyűlés új jegyzőt választhat, Krausz Hermin és Fürst Ilona vállalkoztak, a választmány megbízása folytán, a jegyzőkönyv vezetésére.

A jövő óra, a közgyűlésen kívül, egyéb nyilvános jellegű dolgot nem tervezünk; a közgyűlés idejéről annak idején a helyi sajtó útján tájékoztatjuk tagjainkat.

TROMBITÁS ERZSI.

Arad.

Egyesületi életünk legnagyobb és legszebb eseménye Mrs. Carrie Chapman Catt előadása volt, melyet „Miért kell a nőnek választójog” címen március 14-én tartott. A városháza nagyterme zsúfolva megtelt a legelőkelőbb közönséggel. Az előadót és az előadást nem kell méltatnunk. Úgy a fővárosi, mint a helyi sajtó nagy mértékben foglalkozott személyével és gyönyörű előadásával. A legszebb erkölcsi és anyagi sikert értük el ez előadással és ez úton fejezzük ki köszönetünket Mrs. Chapman Cattnek, bár köszönetünk előadásiért és a nők jogaiért való küzdelemben kifejtett munkásságáért annyi, mint vízcepp a tengerben. Előadását Bedy-Schwimmer Rózsa tolmácsolta, aki Brezniczkyne, dr. Schuster és Skrainka Fanny felszólalásaira reflektált. Szathmáry K. úr angol nyelven köszönte meg kiváló vendégünknek kítünő előadását. Este nagy számban gyűltek össze tagtársaink a közös vacsorához.

Pótlólag be kell még számolnunk a február 28-án tartott taggyűlésről, amelyen a nagy számban megjelent közönség élénk részt vett az ideiglenes elnökünktől vezetett, az egyesület munkarendjéről folyó vitában. Március 21-én Skrainka Fanny tagtárs ismertette egyesületünkben Perkins, Gilman, „A nők gazdasági helyzete” című könyvét, szép és tanulmányozást mutató előadással. Az előadást vita követte, melyen a megjelent nagy számú közönségből sokan vettek részt.

Könyvtárunk Gedeon János úr szíves adományával: John Stuart Mill „Die Hörigkeit der Frau” című művel gyarapodott. Április havi programmunk: 4-én Bisam Helen előadása. Húsvét utánra Keszler Károly tanítóképzői tanár volt szíves megígérni, hogy egyesületi helyiségünkben előadást tart. Lehetőleg e hónapban tartjuk meg évi közgyűlésünket is. Kérjük kartársainkat, jelenjenek meg minél számosabban a vasárnap délutáni előadásokon, mert hiszen a saját érdekünk kívánja, hogy saját bajainkat és annak orvoslását ismerjük. Aki tagdíjjal hátralékban van, iparkodjék fizetni, hogy anyagi nehézségek ne akasszák meg egyesületünk virágzó fejlődését. Szerezzünk tagokat egyesületünknek!

BISAM HELÉN.

Temesvár és Nagyvárad: Tudósítása lekészt.

Minden nőtisztviselő a maga érdekében csatlakozzék a Nőtisztviselők Országos Egyesületéhez! Szerezzünk lapunknak új előfizetőket!